
Studija predizvodljivosti s
analizom troškova i koristi
za Međunarodnu
akademiju za održivi
regionalni razvoj na otoku
Šipan

Akademija Šipan

IRMO

Sadržaj

Sažetak.....	4
Summary	7
Predgovor	11
Prikaz konteksta	13
Uvod	13
Prostorna, društvena i ekomska obilježja lokacije i okruženja	13
Postojeće politike i razvojni planovi	18
Prikaz postojeće infrastrukture	28
Percepcija i očekivanja u vezi projekta.....	31
Ciljevi projekta.....	33
Opseg i elementi projekta	34
Određivanje nositelja projekta.....	37
Očekivani početak i trajanje projekta.....	40
Institucionalni aspekti	42
Područje utjecaja, krajnji korisnici, ostali dionici	45
Utjecaj na zapošljavanje.....	46
Izvedivost projekta s analizom potražnje i opcija.....	47
Analiza potražnje.....	47
Projekcije očekivane potražnje	54
Analiza varijanti	55
Varijante rješenja	55
Osnovni scenarij	55
Minimalno rješenje.....	56
Uspostava Akademije Šipan	57
Napravi nešto drugo – prodaja zemljišta u turističke svrhe.....	57

Odabir optimalne opcije	58
Ljudski potencijali	60
Izvedivost izabrane opcije	61
Financijska analiza	63
Polazišta i ulazni podaci	63
Troškovi	64
Procjena profitabilnosti	67
Analiza financijske održivosti	68
Ekonomска анализа	69
Analiza i procjena rizika	71
Zaključak	73
Literatura	75
Dodaci	77
Dodatak 1. Članovi inicijative	77
Dodatak 2. Popis dionika pozvanih na razgovor	79
Dodatak 3. Popis dionika – ilustrativni popis potencijalno zainteresiranih institucija/prijedlog za uspostavu suradnje u idućoj fazi razrade projekta	80
Dodatak 4. Međunarodna akademija za zaštitu prirode, Vilm, Njemačka	81
Dodatak 5. Ekološki kampus Birkenfeld Sveučilišta primjenjenih znanosti Trier	84

Sažetak

Projekt Akademija Šipan planira se ostvariti na otoku Šipan, u Gradu Dubrovniku, na prostoru zaušene vojne infrastrukture (zk. č. 155, zk. ul. br. 918, k.o. Luka Šipan, Općinski sud u Dubrovniku, Zemljivo-knjižni odjel Dubrovnik).

Pokretanje Akademije je njemačko-hrvatska građanska inicijativa, a predstavljena je: Vladi Republike Hrvatske, Gradu Dubrovniku, Dubrovačko-neretvanskoj županiji, Sveučilištu u Dubrovniku te Institutu za antropologiju, koji je načelno podržavaju. Uspostavljena je radna grupa za daljnju razradu, kojom koordinira Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (MVEP), a uz predstavnike ministarstava u njezinu radu sudjeluju i predstavnici jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Projekt *Akademija Šipan* sastoji se od *dvije glavne komponente*: prva je rekonstruirati i staviti u funkciju zaušeno vojno područje, a druga je razviti edukacijski centar za održivi regionalni razvoj. Edukacijski centar trebao bi podržati provedbu Europskoga zelenog plana, ispunjavanje ciljeva održivog razvoja, pridonijeti lokalnom razvoju te omogućiti prijenos znanja i iskustava.

Identificirani su *primjeri dobre prakse* koji, uz prilagodbe i lokalizaciju, mogu poslužiti u razvoju projekta, a obuhvaćaju prenamjenu postojeće infrastrukture i razvoj obrazovnih programa. Riječ je o Međunarodnoj akademiji za zaštitu prirode na otoku Vilm i ekološkom kampusu Birkenfeld Sveučilišta primijenjenih znanosti Trier.

Projekt je u ranoj fazi pripreme. Nisu definirani nositelj i obujam projekta, mogući institucijski ustroj i izvori financiranja. Potrebno je i razriješiti imovinsko-pravne odnose, razviti poslovni model, procijeniti troškove i moguće izvore financiranja, pripremiti projektnu dokumentaciju i ishoditi dozvole te definirati sadržaje koje će Akademija podučavati, kao i njezine druge aktivnosti.

Određivanje nositelja projekta u značajnoj mjeri utječe na mogućnost provedbe projekta, poslovni / organizacijski model i način financiranja u fazi pripreme, rekonstrukcije / izgradnje i operativnoj fazi. U sustavu državne i javne uprave zasada niti jedno tijelo nije jasno nadležno za provedbu ovakvog projekta: za pitanja vezana uz nekretnine u državnom vlasništvu nadležno je Ministarstvo graditeljstva (dio zemljišta koji je u građevinskoj zoni) i Ministarstvo poljoprivrede (zemljište izvan obuhvata građevinske zone); za prenamjenu zemljišta i prostornog plana Grad Dubrovnik; uspostavu novih studijskih programa odobrava Ministarstvo znanosti i obrazovanja, u skladu s postupkom propisanim Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokih učilišta (NN 24/2010) nakon pozitivne preporuke Agencije za znanost i visoko obrazovanje. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja nema upravu koja se integrirano bavi održivim razvojem, nego su aktivnosti razložljene po komponentama. U skladu s tradicijom Grada Dubrovnika, u kojoj diplomacija i međunarodni odnosi

zauzimaju značajno mjesto, MVEP prepoznaje potencijal ovog projekta (i koordinira radnu grupu) za razvoj Elafita, Dubrovnika i Hrvatske u međunarodnom kontekstu.

Do sada identificirani dionici (građanska inicijativa, lokalna uprava i ustanove čiji je osnivač lokalna uprava, ministarstva, Sveučilište u Dubrovniku, Institut za antropologiju) nisu spremni preuzeti razvoj projekta i razradu sadržaja te organizacijskog i finansijskog modela Akademije.

Sve ovo predstavlja ključnu prepreku u razvoju Akademije na strateškoj i operativnoj razini, tj. odabir optimalne opcije te pripremu projekta i razrade njegovih komponenti.

Građanska inicijativa i radna grupa (koju koordinira MVEP) neformalno djeluju kao projektna organizacija za pripremu projekta, bez jasne podjele između operativne i upravljačke razine i ovlasti za odlučivanje.

Obzirom na dosad iskazani interes i aktivnosti te potrebne aktivnosti za razradu projekta, nastavak pripreme ovisi o:

- dalnjem angažmanu građanske inicijative,
- odlukama na razini Grada Dubrovnika (vezano uz promjenu namjene zemljišta i zahtjeva za raspolaganjem u edukativne svrhe),
- odlukama na razini MVEP-a (program i sadržaj Akademije, razvoj međunarodne dimenzije Akademije nužne za njezin cjelogodišnji rad, tj. ostvarivanje ciljeva).

U tom su smislu Ministar vanjskih i europskih poslova i Gradonačelnik Dubrovnika *upravljačka razina*, a građanska inicijativa i radna grupa *operativna razina* projektne organizacije.

Stoga je u ovoj fazi **formaliziranje projektne organizacije** (prihvaćanjem upravljačke uloge Ministra vanjskih i europskih poslova i Gradonačelnika) ključan korak za nastavak pripreme projekta.

Operativna priprema, u ovisnosti o raspoloživim resursima, može se povjeriti konzultantu (za što inicijativa pokušava osigurati sredstva) i/ili se može razmotriti povezivanje s edukativnim programima nevladinih organizacija, razvojnih agencija i drugih organizacija koji se provode na projektnoj osnovi, a mogli bi poslužiti za razvoj plana upravljanja Akademijom i uspostavu stalnih programa, radionica i okupljanja.

Nakon donošenje odluke o *uspostavi nadzorne razine projekta*, u roku od 18 mjeseci moguće je definirati poslovni model i model upravljanja, pravni i organizacijski oblik, razviti inicijalne sadržaje te započeti rad na osiguranju stabilnog financiranja.

Priprema infrastrukturne komponente finansijski je i vremenski zahtjevnija. Procjenjuje se kako bi se u roku od tri godine mogla provesti parcelacija, promjena Urbanističkog plana uređenja Šipanske Luke, ishoditi potrebna odobrenja, pripremiti projektna dokumentacija i osigurati financiranje dokumentacije i izgradnje. Dodatne tri godine potrebne su za izgradnju, opremanje i stavljanje u funkciju nekretnina, pa bi *Akademija Šipan* mogla započeti s radom 2027. godine.

Razdoblje pripreme projekta (procijenjeno na šest godina) dulje je od mandata Vlade i lokalne uprave. Osim toga, niti jedna javna institucija nije pokazala jasnu opredijeljenost provedbi. Stoga je poželjno da nositelj projekta izravno ne ovisi o političkim odlukama. U dalnjoj pripremi projekta potrebno je detaljnije razraditi i odabratи institucionalni i organizacijski ustroj koji omogućuje upravljanje svim komponentama projekta i rizicima, te stvara preduvjete održivog financiranja rada Akademije.

Pravni oblik Akademije (i s time povezani vlasnički i upravljački odnosi) u značajnoj će mjeri odrediti institucijsku održivost projekta. Akademija se može razviti kao dio postojeće znanstvene i /ili obrazovne institucije, kao nova ustanova, nevladina organizacija, zaklada, zadruga ili društvo.

Obzirom na proračunska ograničenja i inicijative za smanjivanjem broja javnih tijela, fokus je na modelu neprofitnih organizacija koje ne predstavlja opterećenje za proračun (nevladine organizacije, ustanove, zaklade, društveni poduzetnici).

Uz *pravni oblik*, u idućoj je fazi potrebno *analizirati interes i mogućnosti postojećih institucija* (domaćih i stranih) za uspostavu Akademije Šipan te razraditi upravljački model.

Nova ustanova/udrugu/društvo može osnovati jedan ili više osnivača (sveučilišta, instituti, jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, poduzetnici, drugi dionici). Statutom / osnivačkim ugovorom određuju se prava i obveze osnivača i upravitelja:

- Grada Dubrovnika,
- Sveučilišta u Dubrovniku, a ovisno o interesima i mogućnostima i drugih sveučilišta, veleučilišta, učilišta i javnih instituta koji žele sudjelovati u razvoju obrazovne mreže i uspostavi novoga edukacijskog centra koji bi se na integrirani način bavio različitim temama vezanim uz održivi razvoj, s fokusom na otoke,
- MVEP-a i
- nevladinih organizacija koje se bave temama vezanim uz održivi razvoj.

S time u skladu je u idućoj fazi potrebno ispitati interes gore navedenih dionika za uspostavom *Akademije Šipan*. Uz domaće dionike, potrebno je razmotriti mogućnosti uključivanja dionika izvan Republike Hrvatske, uključujući strana sveučilišta, edukacijske centre, nevladine organizacije i/ili međunarodne organizacije.

O osnivačima i pravnom obliku ovisi kakve će sadržaje Akademija moći pružati i njihov format (teme, formalno ili neformalno obrazovanje) što utječe na ciljne grupe, potražnju za programima, broj mogućih sudionika, te učinke i društvenu opravdanost i financijsku održivost Akademije.

Summary

The Šipan Academy project is planned to be realized on the island of Šipan in the City of Dubrovnik, in an area of an abandoned military infrastructure (cadaster plot no. 155, land registry no. 918, cadaster municipality of Port of Šipan, Municipal Court in Dubrovnik, Land Registry Department of Dubrovnik).

The idea has been launched as grassroot initiative of group of German and Croatian citizens and it was already presented to: The Government of the Republic of Croatia, the City of Dubrovnik, the Dubrovnik-Neretva County, the University of Dubrovnik and the Institute of Anthropology; and generally appreciated. A Working Group for further elaboration has been established, coordinated by the Croatian Ministry of Foreign and European Affairs. The group involves representatives of various ministries and representatives of the local and regional self-government units.

The Šipan Academy project *consists of two main components*: the first one relates to brownfield location, while the second one is to develop an educational center for sustainable regional development. The educational center should support the implementation of the European Green Deal, the achievement of the Sustainable Development Goals, as well as to contribute to local development and to enable the transfer of knowledge and experience.

Examples of good practices have been identified. Along with some adjustments and adaptations, these examples can contribute to the development of the project. The two selected examples, the International Academy for Natural Conservation on the Island of Vilm and Birkenfeld Ecological Campus of the Trier University of Applied Sciences include the renovation of the existing infrastructure and the development of educational programs.

The project is currently in an early stage of preparation. The project promoter, scope of the project, possible institutional structure and the sources of funding are not yet defined. It is necessary to deal with property issues and legal affairs, to develop business model, to estimate costs and identify possible sources of funding, to prepare project documentation and to obtain permits, as well as to define the contents that the Academy will educate including its supporting activities.

The formal identification and appointment of the project promoter would positively impact the feasibility of the project implementation, thus enable defining the business/organizational model and the financing sources during the preparation phase, renovation/construction phase and finally operational phase.

None of the institution within the state and public administration system is clearly responsible to implement such project. The Ministry of Construction is in charge for issues related to the state-owned

property for the part of the estate that is a construction zone; the Ministry of Agriculture is in charge for issues related to the state-owned property for the part of the estate that is outside the construction zone; the City of Dubrovnik is in charge for the spatial planning documents and their changes; the Ministry of Science and Education is in charge for the approval of new study programs in accordance with the procedure prescribed by the Ordinance on the content of the permit and the conditions for the issuance a permit for performing higher education activities, implementing study programs and reaccreditation of higher education institution (NN 24/2010) following a positive recommendation of the Agency for Science and Higher education. The Ministry of Economy and Sustainable Development does not have a dedicated directorate that deals with sustainable development integrally, it is responsible for separate issues related to sustainability. In accordance with the City of Dubrovnik's tradition, rich which diplomacy and international relations, the Ministry of Foreign and European Affairs recognizes the potential of this projects (and coordinates the working group) for the development of not only the Elaphiti islands, but also the City of Dubrovnik and the whole Croatia, in the global context.

The already identified stakeholders (citizens' initiative, local government and its institutions, the Ministries, University of Dubrovnik and the Institute for Anthropology) are not ready to take over the development of the project including the elaboration of the content, organizational and financial model of the Academy.

Lack of the interest/capacity of the local stakeholders presents a key obstacle for the development of the Academy at the strategic and operational level, such as for the selection of optimal options, project preparation and elaboration of its components.

The citizens' initiative and the Working Group coordinated by the Ministry of Foreign and European Affairs operate only informally as an organization for project preparation without a clear division of operational and managerial levels nor decision-making powers.

Given the expressed interest and the necessary activities to develop the project, the continuation of the preparation depends on:

- Further engagement of the citizens' initiative,
- Decisions of the City of Dubrovnik in relation with the conversion of purpose of the land use and its request for putting it at disposal for educational purposes,
- Decisions of the Ministry of Foreign and European Affairs in regards of the Academy's program and contents, the development of its international dimensions which is necessary for its year-round operation i.e. achievement of goals.

In this context, the Minister of Foreign and European Affairs and the Mayor of Dubrovnik could perform as part of the project organization in charge for decision-making, and the citizens' initiative and the Working Group could preform at operational level.

At this stage, ***formalizing the project organization*** by accepting the management role of the Minister of Foreign and European Affairs and the Mayor of Dubrovnik is, therefore, a significant step in further project preparation.

Depending on available resources, *operational preparation* may be entrusted to a consultant (for which funding has been secured by the citizens' initiative) while consideration may be given to connecting with the educational programs of non-governmental organizations, development agencies and other project-based organizations that could serve for the development of a management plan for the Academy to further set up its permanent programs, workshops and gatherings.

Following the decision for *establishing a decision-making level of the project*, it shall be possible to define the business and management models, the legal and organizational form, as well as to develop the initial contents and to start the work on ensuring stable financing within 18 months.

The preparation of the infrastructure component of the project is both more financially demanding and time consuming. It is estimated that within three years parceling could be carried out, the Urban Development Plan of the Port of Šipan could be modified, necessary permits could be obtained, project documentations could be prepared and finally sources of funding could be secured. Additional three years will be needed to renovate, equip and put the real estate into operation so the *Šipan Academy* might by fully operational in 2028.

The total period of the project preparation which is estimated at six years is longer than one mandate of the Croatian Government and the local government. Moreover, no public institution has shown a clear commitment to implementation. It is therefore desirable that the project promoter does not directly depend on political decisions. In further preparation of the project, it is necessary to elaborate more detailed and to select institutional and organizational structure that enables management of project's components and of risks, thus creates preconditions for sustainable financing of the work of the Academy.

The legal form of the Academy (also its ownership and managerial relations) will significantly determine the institutional viability of the project. The Academy may be developed as a part of an existing scientific and/or educational institution, as a new establishment, as a non-governmental organization, as a foundation, as a cooperative or an association.

Given the budget constraints and present initiatives to reduce the number of public bodies, a preference shall be given to the non-profit model that does not burden public budgets (such as non-governmental organization, foundation or social entrepreneurship).

In the next phase, in addition to the *legal form*, it is necessary to *analyze interests and possibilities of other existing institutions*, both domestic and foreign, for establishing Šipan Academy and developing its management model.

A new institution/association/society may be established by one or more founders such as by universities, institutes, local and regional governmental units, associations, entrepreneurs and other stakeholders. The statute or founding agreement determines the rights and obligations of the founders and the managers:

- The City of Dubrovnik,
- University of Dubrovnik together with, depending on their interests and capabilities, other universities, colleges and public institutes wishing to participate in the development of the educational network and in establishing a new educational center that would deal with various topics related to sustainable development focusing on island development,
- The Ministry of Foreign and European Affairs, and
- Non-governmental organizations dealing with issues related to sustainable development.

Accordingly, it is also necessary to examine the interest of the abovementioned stakeholders in the establishment of the Šipan Academy. In addition to domestic stakeholders, consideration should also be given to involving international stakeholders such as foreign universities, training centers, non-governmental organizations and/or international organizations.

The contents and the form of education that Academy will develop and offer depends on the founders and their goals, and on the legal form of the Academy. The Academy can provide education on various issues, as part of formal education, lifelong learning or specialized courses, workshops, conferences and trainings. The type and content of education affects the size of the target groups, affordability of programs, number of possible participants that finally determines financial sustainability and social formal or informal will depends on the founders and the legal form what content the Academy will be able to provide and their format (topics, formal or non-formal education) which affects the target groups, demand for programs, number of possible participants, and the overall welfare effects.

Predgovor

Vizija i prijedlog projekta "Međunarodne akademije za održivi regionalni razvoj na otoku Šipanu" zajednička je njemačko-hrvatska građanska inicijativa. Inicijativa je predstavljena Vladi Republike Hrvatske, lokalnim i regionalnim vlastima te znanstvenim institucijama, i načelno je prihvaćena. Daljnji razvoj projekta zahtijeva određivanje i osiguravanje ispunjavanja institucijskih, finansijskih, pravnih, prostornih i tehničkih uvjeta potrebnih za nastavak pripreme projekta. Ova studija predstavlja korak prema davanju odgovora na sljedeća pitanja, koja se odnose na konceptualni i institucijski okvir, financiranje i uspostavu odgovarajuće infrastrukture:

Konceptualni okvir i institucionalni propisi – Je li konceptualni okvir održiv? Koji bi bio najprikladniji pravni okvir za takvu neprofitnu obrazovnu organizaciju kako bi postigla najbolje rezultate? Bi li, primjerice, neki državni institut, zaklada, Sveučilište u Dubrovniku ili novoosnovana nevladina organizacija bili najprikladniji za obavljanje stručnih aktivnosti te istodobno omogućili najbolje sudjelovanje i vlasništvo lokalnih aktera? Treba li projekt biti pod pokroviteljstvom nekog ministarstva – Ministarstva vanjskih i europskih poslova, Ministarstva znanosti i obrazovanja ili ministarstava zaduženih za kulturu, okoliš, ruralni razvoj, gospodarstvo (ili nešto drugo?). Koje su mogućnosti i koristi suradnje s njemačkim te međunarodnim institucijama koje rade na ovom području, te očekivane koristi za države regije, ponajprije država Jadransko-jonske makro-regije?

Finansijski okvir – Koje bi kratkoročno, srednjoročno i dugoročno financiranje trebalo omogućiti da se Akademija uspostavlja korak po korak i razvijaju koncepti obrazovnih i istraživačkih aktivnosti? Na koje bi se fondove nacionalnih i međunarodnih donatora projekt mogao prijaviti? Koja je vrsta i minimalan broj radnih mjeseta potrebnih za prvu fazu (kratkoročno financiranje) i iz kojih bi se izvora/institucija finansirali? Koji bi bio predviđeni razvojni potencijal Akademije i iz kojih bi se izvora mogla osigurati sredstva za dugoročno financiranje? Na koje načine Vlada RH može pomoći u osiguranju financiranja iz EU-a? Koja bi ministarstva mogla uključiti Akademiju na svoje popise projekata prijavljenih raznim europskim fondovima (npr. Europski zeleni plan, sredstva za obnovu iz proračuna slijedeće generacije i drugi EU programi). Kako i unutar kojih programa bi Vlada RH mogla izravno finansirati Akademiju?

Postavljanje potrebne prostorne infrastrukture – Trebaju se riješiti pitanja vlasništva i prijenosa državnog zemljišta (trenutačno ima turističku namjenu) i potrebnih upravnih obveza od strane Grada Dubrovnika, te potencijalne koristi za lokalni održivi razvoj otoka osnivanjem ovakve Akademije. Kako se u ovoj prvoj studiji ne može osigurati izvedivost gradnje i procjena utjecaja na okoliš, ona bi ipak trebala ukazati na potrebne korake koji će vojne zgrade na otoku Šipanu preoblikovati u mjesto za edukaciju i održivi turizam.

Cilj je ove studije utvrditi može li se i u kojim okolnostima ostvariti projekt Akademije Šipan. Za izradu studije izvedivosti s analizom troškova i koristi za Akademiju Šipan primjenjena je metodologija definirana *Vodičem za analizu troškova i koristi investicijskih projekta Europske komisije za razdoblje 2014.-2020.* (European Commission, 2014) i Provedbenom uredbom Europske komisije 2015/207 od 20. siječnja 2015. godine. Struktura studije prilagođena je projektnom zadatku i obujam je donekle sužen, a značajan dio ulaznih podataka temelji se na ekspresnim procjenama stručnjaka IRMO-a koji su sudjelovali u izradi studije, te podacima prikupljenih od članova građanske inicijative, predstavnika ministarstava (regionalnog razvoja i fondova EU, turizma, prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine), Sveučilišta u Dubrovniku, Grada Dubrovnika, Dobrovačke županije, Dubrovačke razvojne agencije, Instituta za antropologiju i lokalne zajednice sa Šipana.

Zahvaljujemo na pomoći, bez koje izrada ove studije u zadanim roku ne bi bila moguća.

U Zagrebu, 30. lipnja 2021.

Dr. sc. Ana-Maria Boromisa

Voditeljica projekta

Prikaz konteksta

Uvod

Razvoj projekta inicirala je neformalna njemačko-hrvatska građanska inicijativa čije članove povezuje entuzijazam i interes za zaštitu prirodne i kulturne baštine i za obrazovanje (više u Dodatku 1). Nakon posjete Šipanu pred 20-ak godina, članovi inicijative uvjerili su se u njegovu kulturnu i prirodnu baštinu i potrebu za njezinim očuvanjem te korištenjem na održiv način. Ideja revitalizacije zapuštenog vojnog objekta u obrazovne svrhe tada nije realizirana, ali nije niti napuštena.

Inicijativa je ponovno pokrenuta 2018. godine te su s projektnom idejom i primjerima dobre prakse koji obuhvaćaju prenamjenu postojeće infrastrukture i razvoj obrazovnih programa upoznata relevantna javna tijela u Republici Hrvatskoj. Planirano je studijsko putovanje Međunarodnoj akademiji za zaštitu prirode na otoku Vilm (koristi infrastrukturu koja se koristila kao odmaralište u vrijeme DDR-a) i ekološkom kampusu Birkenfeld Sveučilišta primijenjenih znanosti Trier (koristio se kao vojna baza). Studijski posjet trebao je omogućiti bolje razumijevanje ideje i pridonijeti identifikaciji lokalnih nositelja projekta, ali nije realiziran zbog pandemije.

Tijekom 2020. godine osnovana je radna skupina za Akademiju, u čijem su sastavu predstavnici ministarstava, Županije, Grada i mjesnog odbora. Koordinacijsku ulogu preuzele je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Tijekom 2021. godine je Zaklada Friedrich Ebert osigurala inicijalna sredstva za pripremu Akademije, koja su usmjerena na izradu ove studije predizvedivosti. Inicijativa je pokrenula aktivnosti koje bi trebale omogućiti da se u idućih godinu dana održi studijsko putovanje u ekološki kampus Birkenfeld te detaljno razradi model upravljanja i financiranja.

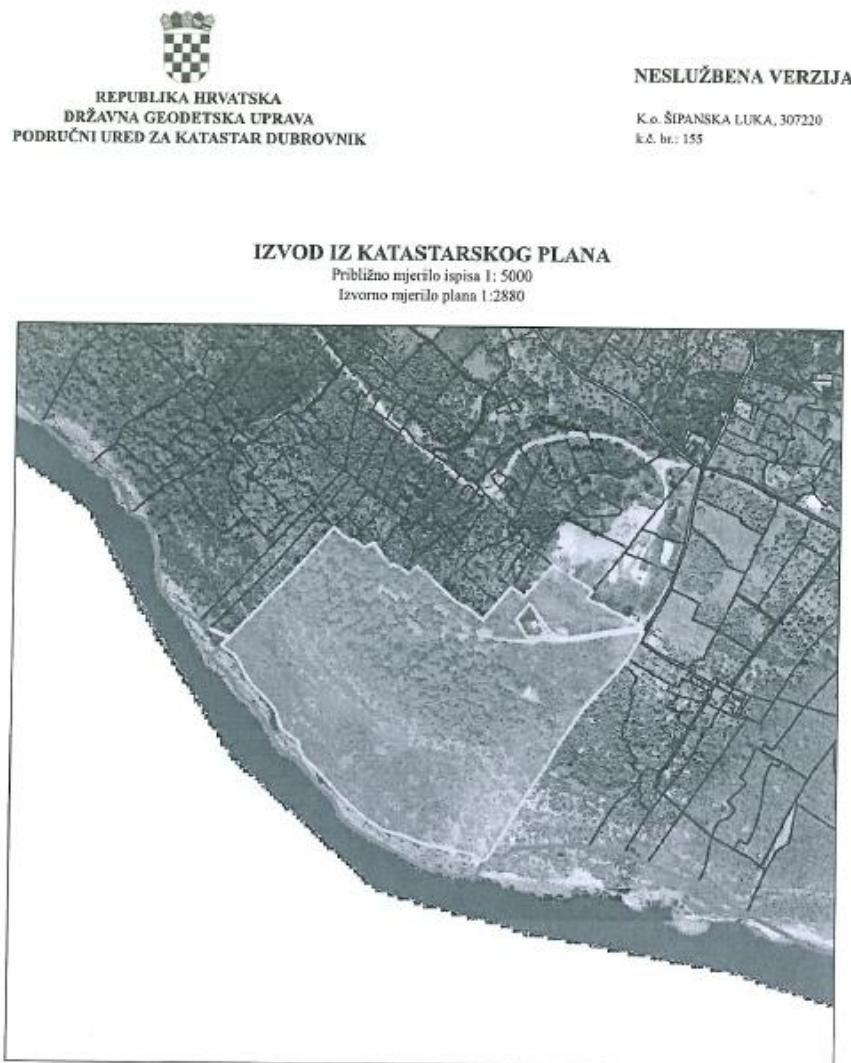
Prostorna, društvena i ekomska obilježja lokacije i okruženja

Akademija se planira uspostaviti na otoku Šipanu, na prostoru zapuštene vojne infrastrukture (zk. č. 155, zk. ul. br. 918, k.o. Luka Šipan, Općinski sud u Dubrovniku, Zemljишno knjižni odjel Dubrovnik).

Otok Šipan priobalni je otok i najveći otok je među Elafitskim otocima pored Dubrovnika. Sastavni je dio Grada Dubrovnika u čije urbano područje osim Grada Dubrovnika ulaze i općine Župa dubrovačka i Dubrovačko primorje.

Površina otoka Šipan je 18 km², a širina varira između 2 i 3 kilometra. Prekriven je mediteranskom vegetacijom. Uzgajaju se masline, smokve, vinova loza, morganij i rogač. Na otoku se nalaze 42 stara ljetnikovca i 34 crkve. Otok je s kopnom povezan trajektnom linijom Dubrovnik-Lopud-Suđurađ i brodskom linijom Dubrovnik-Koločep-Lopud-Suđurađ- Šipanska Luka. Brzom linijom Šipan je povezan s Mljetom. Šipanska Luka i Suđurađ povezani su autobusnom linijom.

Slika 1. Izvod iz katastarskog plana

NESLUŽBENA VERZIJA

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA
PODRUČNI URED ZA KATASTAR DUBROVNIK

K.o. ŠIPANSKA LUKA, 307220
kk. br.: 155

IZVOD IZ KATASTARSKOG PLANA

Približno mjerilo ispisa 1: 5000
Izvorno mjerilo plana 1:2880

Datum ispisa: 08.11.2018

Akademija se planira uspostaviti na dijelu nekretnine označene kao zk.č.br. 155, upisane u zk.ul.br. 918, k.o. Luka Šipan, Općinski sud u Dubrovniku, Zemljišno-knjižni odjel Dubrovnik, koja uključuje:

- put, površine 844 m^2 ,
- šuma, površine 82.552 m^2 ,
- četiri stambene zgrade, dvije površine od po 133 m^2 , jedna površine 236 m^2 i jedna površine 209 m^2 (ukupno 711 m^2),
- tri pomoćne zgrade, površine 32 m^2 , 40 m^2 i 21 m^2 ,
- podzemnu zgradu, spremnik, površine 96 m^2 ,

sveukupne površine 84.296 m^2 .

Sjeverni dio zk.č.br. 155, k.o. Luka Šipan, u površini od cca 20.100 m², nalazi unutar građevinskog područja naselja, u zoni ugostiteljsko-turističke namjene i dijelom u zoni športsko-rekreacijske namjene.

Turizam, okosnica razvoja grada Dubrovnika, u 2020. godini obilježila je snažna kriza. Broj ostvarenih noćenja u komercijalnim objektima bio je najniži od 2000. godine, s godišnjim padom od 55,3%. Godišnji je pad noćenja posljednji put zabilježen 2009. godine, kada je iznosio 1,2%. Snažniji godišnji pad broja noćenja od onoga tijekom 2020. godine zabilježen je samo ratne 1991. godine (-80%). Učinak pandemije otkrio je ranjivost turizma (i gospodarstva Dubrovnika općenito) na vanjske šokove i rizike, te potrebu jačanja otpornosti diversifikacijom gospodarstva i smanjivanjem izloženosti na rizike, među kojima bi značajnu ulogu moglo imati klimatske promjene. Očekivani učinci klimatskih promjena na ovom su području toplija i sušnija ljeta koja će, osim ekonomski štete u turizmu, dovesti i do razornih suša, požara i nestanka pojedinih biljnih i životinjskih vrsta.

Oporavak turizma i lokalnog gospodarstva u značajnoj mjeri ovisit će o globalnim zbivanjima. Tijekom 2020. godine je inozemni turizam znatno više podbacio od domaćega. Svjetsko gospodarstvo doživjelo je pad od 4,4 %. U Europskoj uniji pad je iznosio 6,2 %, pri čemu je pad zabilježen u svim njegovim članicama, osim Irske (HGK, 2021). Gospodarski pad u Hrvatskoj iznosio je 8 %. Najveći utjecaj na pad BDP-a u 2020. godini je imao realan pad vrijednosti izvoza usluga od 45,2 % na godišnjoj razini, kao posljedica slabijih ostvarenja u turizmu. To ilustrira ranjivost hrvatskog gospodarstva na krize.

Republika Hrvatska dugo se oporavljala od prošle globalne krize iz 2008. godine, nakon koje je ušla u šestogodišnju recesiju (2009.-2014.). Od 2015.-2019. godine gospodarstvo je pokazivalo znakove oporavka, što potvrđuju i ključni godišnji makroekonomski pokazatelji (Tablica 1). Pandemija koronavirusa zaustavila je taj trend. Prema projekcijama Europske komisije, u 2021. godini se očekuje rast od 5,4 % i 2022. godine 5,9 %, uz inflaciju od 1,5 % (2021.) i 1,3 % (2022.) (Europska komisija, 2021).

Tablica 1. Glavni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske 2013.-2020.

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj stanovnika (mil.)	4.256	4.238	4.204	4.174	4.125	4.089	4.067	4.047
BDP (mil. EUR)	43.754	43.416	44.546	46.406	49.117	51.608	53.969	49.318
BDP po stanovniku (EUR)	10.281	10.245	10.596	11.118	11.907	12.621	13.270	12.186
BDP – realna godišnja stopa promjene (%)	-0,6	-0,1	2,3	3,2	3,1	2,6	2,9	-8,0
Prosječna god. stopa inflacije potrošačkih cijena (%)	2,2	-0,2	-0,5	-1,1	1,1	1,5	0,8	0,1
Stopa nezaposlenosti (ILO-a, stan. starije od 15 god.)	17,3	17,3	16,2	13,1	11,2	8,4	6,6	7,5
Stopa zaposlenosti (ILO-a, stan. starije od 15 god.)	42,1	43,3	44,2	44,6	45,8	46,9	47,7	47,2

Izvor: Hrvatska narodna banka – Glavni makroekonomski indikatori

Stopa zaposlenosti u Hrvatskoj postupno raste od 2012. (Tablica 1), no i dalje je među najnižima u Europi. Hrvatski nacionalni cilj za 2020. godinu – 62,9 % stope zaposlenosti, znatno manji od cilja u drugim državama EU-a (75 %) nije ostvaren. Kriza izazvana COVID-19, osobito u područjima koja se snažno oslanjaju na turizam, usporila je napredak prema ostvarivanju tog cilja (Tablica 1).

Nakon kontinuiranog smanjivanja 2016-2019., nezaposlenost je u Dubrovniku i Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2020. porasla i posebno je izražena među mladima (Tablica 2 i 3).

Tablica 2. Ulasci u evidenciju nezaposlenosti 2016.-2020. godine

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Dubrovačko-neretvanska županija	9714	9321	8913	8126	8923
Grad Dubrovnik	3041	2853	2816	2542	3187

Izvor: HZZ

Tablica 3. Stopa nezaposlenosti (stanovništva 15-64 godina) (2016. 2020.)

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Dubrovačko-neretvanska županija	12%	12%	11%	10%	11%
Grad Dubrovnik	13%	12%	12%	11%	14%

Izvor: HZZ

Tablica 4. Prijavljena slobodna radna mjesta, 2016.-2020.

	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Dubrovačko-neretvanska županija	8292	8832	7293	7129	4827

Izvor: HZZ

U Hrvatskoj je u siječnju 2021. povećana (privremena) administrativna stopa nezaposlenosti u odnosu na prosinac 2020. (9,8 % prema 9,5 %) uslijed rasta broja nezaposlenih (za 5,5 tisuća) te pada broja zaposlenih (za 12,4 tisuće). Mjesečni pad broja zaposlenih bio je najveći kod pravnih osoba (za 10.388), unutar čega najviše u djelatnosti smještaja i usluživanja hrane (za 11.027) te trgovini (za 2322).

Rast broja zaposlenih zabilježen je u djelatnosti građevinarstva (za 6108) i računalnog programiranja (za 2309).

U odnosu na siječanj 2020. godine, u siječnju 2021. godine je administrativna stopa nezaposlenosti bila viša za 1,4 postotna boda, a anketna desezonirana stopa nezaposlenosti (metodologija ILO) iznosila je 7,1 % te bila viša za 1,1 postotni bod negoli godinu dana prije.

Broj osiguranika mirovinskog osiguranja u siječnju je iznosio 1.531.689 (4,6 tisuća manje negoli u prosincu 2020. te 6,9 tisuća manje negoli godinu dana prije, tj. -0,5 %). Odnos broja osiguranika i korisnika mirovina iznosio je 1 : 1,23, što je bilo nešto lošije negoli godinu dana prije (1 : 1,24).

To je rezultat kretanja na tržištu rada, broja i starenja stanovništva. Broj stanovnika u Republici Hrvatskoj smanjuje se (vidjeti Tablicu 1) te stanovništvo stari.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji, prema popisu iz 2011. godine, živjelo je 122.568 stanovnika, od čega 42.616 u Dubrovniku (Popis stanovništva, 2011.). Prema posljednjim procjenama, Dubrovačko-neretvanska županija ima ukupno 121.425 stanovnika (DZS, 2019)

Demografska kretanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji već godinama stagniraju, bez obzira na relativnu visoku razvijenost u odnosu na ostatak Republike Hrvatske.

Prema dostupnim podacima o kretanju broja stanovnika u vremenskom razdoblju od 2009. do 2018. godine, Dubrovačko-neretvanska županija (DNŽ) bilježi pad od 883 stanovnika, odnosno 0,72 %. U usporedbi s ostalim županijama, od kojih neke bilježe pad broja stanovnika za oko 10 % u navedenom desetljeću, primjetno je kako se DNŽ suočava s tek vrlo blago negativnim demografskim trendom i posljedično manjim demografskim izazovima od ostatke Hrvatske. Prema ukupnom broju stanovnika DNŽ se nalazi na 13. mjestu u odnosu na druge županije i Grad Zagreb, dok njezin kontingenat stanovnika čini tek 2,98% ukupnog broja stanovnika Republike Hrvatske.

Naseljenost je vrlo neravnomjerna. Ruralni dijelovi, posebice dijelovi donjoneretvanskog kraja i otoci, slabije su naseljeni. Problem čini njihova kontinuirana depopulacija, koja rezultira potpunim napuštanjem pojedinih naselja Županije.

Prema dobnoj strukturi stanovništva, dubrovačko gradsko stanovništvo je već prema popisu stanovništva 2011. godine bilo na pragu duboke starosti (kriterij je <25 % stanovnika ispod 19 godina, a više od 20 % starije od 60 godina) (Šterc, 2020).

Tablica 5. Stanovništvo Dubrovačko-neretvanske županije i Grada Dubrovnika prema dobi, 2011

	0-19	20-59	60 i više	Ukupno
Dubrovačko-neretvanska županija	19919	80804	21845	122568
Grad Dubrovnik	8741	22951	10923	42615

Prema popisu stanovnika iz 2011. godine na Šipanu, u dva veća naselja, Šipanska Luka na zapadnoj strani i Suđurađ na istočnoj strani otoka, živi 419 stanovnika. Od toga 13 % mlađe od 15 godina (18 % od 19), 63 % između 15 i 65 godina, a 24 % stanovništva starije je od 65 godina, pa je obilježje stanovnika Šipana izrazito duboka starost.

Takva tipizacija ukupnoga gradskog stanovništva u Dubrovniku, te stanovništva Šipana potvrđuje potrebu revitalizacije.

Postojeće politike i razvojni planovi

Urbanističkim planom uređenja Šipanska luka (*Službeni glasnik Grada Dubrovnika*, br. 11/10 i 08/12; u dalnjem tekstu: UPU Šipanska luka), u sjevernom dijelu k.č.br. 155 utvrđena je ugostiteljsko-turistička namjena (T2 – turističko naselje), obračunska zona 51 te športsko-rekreacijska zona (R).

Planirani projekt izravno pridonosi ostvarivanju ciljeva i rješavanje razvojnih problema na razini Grada, urbanog područja, Republike Hrvatske, a u skladu je i s relevantnim makroregionalnim i europskim strategijama, koje su u nastavku ukratko prikazane.

- Program zaštite okoliša Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2018.-2021.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala DNŽ
- Strategija razvoja turizma i odredbe u kruzing turizmu na području grada Dubrovnika (I. faza)
- Strategija razvoja turizma
- Nacionalni plan razvoja otoka (2021-2027)
- Nacionalna razvojna strategija 2030 (NN 13/2021)
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti
- EU inicijativa za otoke
- Europski zeleni plan,
- Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD)
- Okvirna konvencija Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC)
- Pariški sporazum o klimi
- UNESCO-ov program Čovjek i biosfera (MaB)
- UN-ovo desetljeće obnove ekosustava (2021-2030)
- Barcelonska konvencija (UNEPMAP)
- UN ciljevi održivog razvoja.

Program zaštite okoliša Dubrovačko-neretvanske županije za razdoblje 2018.-2021. predviđa očuvanje biološke raznolikosti te povrat izgubljenih staništa i vrsta kroz stručno vrednovanje i zakonsku zaštitu područje Elafita i ostalih biološki vrijednih područja, u čemu Akademija Šipan može izravno

pomoći. Prema Programu, sudionici i nositelji očuvanja biološke raznolikosti su javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode DNŽ koja bi, kroz prostorne planove, trebala omogućiti provedbu, a financiranje mjere predviđeno je kroz državni i županijski proračun, te sredstva ESIF-a.

Strategija razvoja ljudskih potencijala DNŽ 2021.-2027. uključuje u strateške ciljeve razvoj modernog tržišta rada i razvoj sustav odgoja, obrazovanja i znanosti. Predviđene mjere za razvoj modernog tržišta rada uključuju:

- izradu novih kurikuluma i stipendijskih shema,
- poticanje suradnje obrazovnog i gospodarskog sektora kroz interventne mjere (razvoj programa ospozobljavanja radnika/ica za nove tehnologije, stipendije, dodatna nagradivanja, usavršavanje na radnom mjestu) za stjecanje znanja i vještina,
- razvoj međunarodne suradnje i umrežavanja za detektiranje i promicanje primjera dobre prakse u obrazovanju za tržište rada,
- jačanje sustava cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja,
- razvoj sustava potpore za integraciju stranih radnika/ica i njihovih obitelji u zajednicu,
- promicanje i poticanje razvoja društvenog poduzetništva.

Te su mjere u skladu s planiranim aktivnostima Akademije Šipan. Predviđene aktivnosti i mjere za ostvarenje strateškog cilja 2: Razviti sustav odgoja, obrazovanja i znanosti u DNŽ su:

- modernizacije postojećih formalnih programa strukovnog obrazovanja sukladno novim potrebama za znanjima i vještinama na tržištu rada,
- izrada i uvođenje novih obrazovnih programa u srednjoškolske i visokoškolske ustanove na temelju potreba tržišta rada, uključivo i učenje zalaganjem u zajednici,
- jačanje ljudskih potencijala u obrazovnim institucijama za provođenje novih metoda učenja kao i novih/moderniziranih obrazovnih programa,
- internacionalizacija postojećih studijskih programa na Sveučilištu u Dubrovniku i provođenje aktivnosti privlačenja stranih studenata na UNIDU.

Te su mjere, također, usklađene s planiranim aktivnostima Akademije Šipan.

Strategija razvoja turizma i odredbe u kruzing turizmu na području grada Dubrovnika (I. faza) određuje viziju razvoja turizma Grada Dubrovnika za 2025. godinu, kao i posebnu viziju za klaster Elafiti, čiji je Šipan sastavni dio. Vizija klastera Elafiti za 2025. je :

U 2025. godini Elafiti su eko-destinacija aktivnog odmora i relaksacije za sve turiste koji uživaju u prirodi, moru, nautici i eno-gastronomiji.

Strategija prepoznaće globalne tržišne trendove na kojima bi se turizam Grada Dubrovnika trebao razvijati do 2025. godine. Među tim trendovima je kontinuirana briga za okoliš – implementacija "zelenih" koncepcija na svim organizacijskim razinama, koja omogućuje održivi razvoj turizma.

Među strateškim ciljevima, Akademija Šipan izravno pridonosi jačanju obrazovnih institucija uz ulaganje u ljudske potencijale sposobljene za obavljanje poslova u turizmu te kontinuiranu edukaciju i motivaciju lokalnog stanovništva.

Strategija razvoja turizma i odredbe u kruzig turizmu prepoznaće da su ekološka i društvena održivost osnove na temelju kojih se mogu ostvariti iskazani strateški cilj i pojedinačni ciljevi, te da je aktiviranje vrijedne, a nedovoljno valorizirane resursne osnove preduvjet za razvoj klastera Elafita.

Akademija Šipan omogućuje valorizaciju resursne osnove. Strategija eksplicitno navodi kako treba podržati projekte koji će omogućiti bolju sigurnost posjetitelja povijesne jezgre, uzimajući u obzir rizike od pojave prirodnih nepogoda, terorističkih napada i klimatskih promjena. Akademija Šipan može pomoći u razvoju otpornosti na prirodne nepogode i klimatske promjene. Očekivani učinci klimatskih promjena su toplija i sušnija ljeta koja će, osim ekonomске štete u turizmu, dovesti i do razornih suša, požara i nestanka pojedinih biljnih i životinjskih vrsta. Akademija Šipan može pomoći u razradi mjera prilagodbe i smanjivanju ranjivosti, kao i u provedbi održivog upravljanja prirodnim resursima na lokalnoj razini, te upravljanja rizicima na regionalnoj, lokalnoj i sektorskoj razini – što Strategija prepoznaće kao nužnost.

Nadalje, Strategija prepoznaće važnost ljudskog kapitala kao glavnog izvora konkurentske sposobnosti u tržišnom nadmetanju. Sustav formalnog obrazovanja i cjeloživotnog učenja zahtjeva određenu prilagodbu potrebama turističkog gospodarstva, a sve u funkciji razvoja ljudskih potencijala. Predviđene mjere uključuju promicanje potrebe i važnosti programa cjeloživotnog učenja, kao i razvoj trening-centara.

Strategija prepoznaće projekt "Dubrovnik – sveučilišni grad" kao značajan element u promišljanju razvoja Grada Dubrovnika kao cjelogodišnje destinacije poslovanja. Izgradnja studentskog doma, internacionalizacija Sveučilišta u Dubrovniku, razvoj međunarodne i međusveučilišne suradnje te otvaranje šire suradnje sa svim poslovnim subjektima u velikoj će mjeri utjecati na ukupno gospodarstvo. Akademija Šipan usredotočena je na otvaranje ove suradnje, te omogućuje ispunjavanje ključnih strateških ciljeva razvoja Sveučilišta koji uključuju: pokretanje novih studija, zajedničkih studijskih programa s inozemnim sveučilištima; cjeloživotno obrazovanje; izvrsnost obrazovanja; veća mobilnost studenta i nastavnika; uključivanje u europske programe i projekte; međunarodna prepoznatljivost; društvena odgovornost. Sveučilište u Dubrovniku će svojim postupcima i programima

voditi takvu razvojnu politiku koja ne samo da načela održivog razvoja neće dovesti u pitanje, već će ih svim raspoloživim sredstvima promicati i provoditi.

Konačno, Strategija identificira projekt razvoja eko-parka koji obiteljima s djecom daje mogućnost istraživanja svijeta oko sebe i koji na zabavan i interaktivni način podučava o evoluciji, tradiciji dubrovačkog kraja, uzgoju hrane i domaćeg blaga, zaštiti okoliša. U skladu sa suvremenim trendovima omogućiti će djeci da uče o održivosti (obnovljivi izvori energije i sl.), zdravom načinu prehrane, recikliranju. Izgradit će se tematske zone sa svim sadržajima: komercijalni (tržnica domaće hrane, trgovine lokalnih suvenira i rukotvorina), ugostiteljski (restorani sa zdravom hranom, restorani s lokalnim specijalitetima) i potrebnim servisima (osobne usluge, sanitarni objekti, parking). Šipan bi mogao predstavljati dodatnu lokaciju eko-parka, uz onu prepoznatu u Strategiji (na prostoru od Osojnika do Gromače).

Akademija Šipan usklađena je sa svim ključnim strateškim odrednicama i razvojnim smjerovima Hrvatske do 2030, definiranim u okviru **Nacionalne razvojne strategije** (Slika 2).

Slika 2. Razvojni smjerovi prema Nacionalnoj razvojnoj strategiji

Izvor: NRS

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine otoke prepoznaje unutar razvojnog smjera 4. Ravnomjeran regionalni razvoj, kroz strateški cilj 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima, prioritetno područje Razvoj pametnih i održivih otoka. Po donošenju Nacionalne razvojne strategije, Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije donosi Nacionalni plan razvoja otoka 2021.-2027.

U okviru prioriteta ravnomjernoga regionalnog razvoja, Strategija predviđa kako će se poticajnim mjerama za aktivaciju svih neiskorištenih potencijala, osobito zemljišta i nekretnina, omogućiti ravnomjerniji regionalni razvoj te pridonijeti boljem standardu i kvaliteti života svih dijelova Hrvatske. Tim će se strategijama, među ostalim, potaknuti razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima (brdsko-planinska područja i otoci), jačati regionalna konkurentnost kroz pametnu specijalizaciju i jačati uloga gradova u policentričnom razvoju urbanih područja.

Nadalje, predviđeno je da se razvoj pametnih i održivih otoka temelji na integriranom pristupu razvoju i digitalizaciji otočnih resursa i njihovom održivom upravljanju, uz uvažavanje njihovih specifičnosti u pogledu prometa, energije, sigurnosti i sprječavanja rizika te dostupnosti infrastrukture i javnih usluga, vodeći računa o potencijalima za gospodarski rast i razvoj otoka.

Strukturnim promjenama otočnih gospodarstava jačat će se sposobnosti i otočni kapaciteti za provedbu inovativnih rješenja. Time će se odgovoriti na ključne društvene izazove na području klimatskih promjena i zaštite okoliša, čiste energije i prometa te zdravlja i kvalitete života. Kako bi se dodatno oživjela otočna gospodarstva i život na otocima, naglasak će se staviti na digitalno gospodarstvo, turizam, dostupnost javnih usluga svim otočanima, obnovljive izvore energije, ribarstvo te proizvodnju i preradu hrane. Predviđena su ulaganja u razvoj digitalne infrastrukture što će omogućiti ultra-brzi širokopojasni pristup Internetu stanovnicima otočnih zajednica. Strateško povezivanje otoka s poduzetnicima i sveučilišnom zajednicom otvorit će put oblikovanju i provedbi održivih rješenja za specifične otočne probleme, uključujući i koncept "pametnih otoka".

Prioriteti provedbe politike na području razvoja pametnih i održivih otoka odnose se na:

- pametno i održivo upravljanje otočnim resursima i okolišem, borba protiv klimatskih promjena i sprječavanje rizika,
- održiv razvoj i struktorna preobrazba otočnog gospodarstva,
- pametna mobilnost i povezanost,
- razvoj i izgradnja podmorsko-kopnene svjetlovodne širokopojasne infrastrukture i pristupnih elektroničkih komunikacijskih mreža vrlo velikog kapaciteta,
- poboljšanje kvalitete života razvojem javne infrastrukture (komunalne, vodovodne, prometne, poslovne i društvene), podrškom stanogradnji i razvojem javnih usluga.

Financijski okvir za NRS predviđa, između ostalog, financiranje programa obrazovanja.

Zakon o otocima (NN 116/2018, 73/20 – Uredba) bi trebao potaknuti gospodarski razvoj otoka i poboljšati kvalitetu života otočana, osiguravajući im nove razvojne i gospodarske prilike kroz niz suvremenih mehanizama i rješenja politika otočnog razvoja. *Zakon o otocima* obuhvaća mjere kao što

su: sređivanje katastra i zemljišnih knjiga, uklanjanje otpada s otoka, eksploatacija mineralnih sirovina na otocima, gospodarenje divljači i uklanjanje invazivnih stranih vrsta s otoka, novi pristup određivanja razvijenosti otoka, poticanje razvoja civilnog društva i zadrugarstva na otocima, kao i druge mjere usmjerene demografskoj i gospodarskoj revitalizaciji hrvatskih otoka.

Akademija Šipan mogla bi pridonijeti učinkovitoj provedbi mjera koje se odnose prvenstveno na uklanjanje otpada s otoka, gospodarenje divljači i uklanjanje invazivnih vrsta te poticanje zadrugarstva.

Uvažavajući smjernice za europske otoke (pametne, uključive i uspješne otočne zajednice inovativne i održive Europe) *Zakonom o otocima* se potiče i podupire održivi razvoj otoka kroz projekte koji se provode u skladu s odrednicama pametnog otoka, posebno one koji se odnose na: uvođenje novih tehnologija, korištenje obnovljivih izvora energije, rješavanje otpada uvođenjem kružnog gospodarstva, očuvanje prirodne i kulturne baštine, rješavanje nedostatka vode korištenjem nekonvencionalnih i pametnih načina upravljanja vodnim resursima, diversifikaciju otočnog gospodarstva u skladu s posebnostima otoka, prelazak na alternativne, dugoročne, održive i odgovorne oblike turizma na otocima i sl.

Republika Hrvatska kroz sustav državne uprave i javnog sektora provodeći brojne programe, projekte i mjere, na godišnjoj razini u otoke, u prosjeku, uloži oko 1,7 milijardi kuna.

Kroz **Nacionalni plan razvoja otoka 2021.-2027.**, koji je u postupku izrade kao srednjoročni akt strateškog planiranja razvoja otoka od nacionalnog značaja (članak 25. Zakona o otocima NN, broj 116/2018, 73/20 – Uredba), stvara se podloga sustavnog pristupa ulaganjima na području otoka u srednjoročnoj perspektivi iz svih izvora financiranja, među ostalim i korištenjem bespovratnih sredstava EU-a.

Projekt je usklađen i sa **Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske**, Prioritetom 4.1. Održivost prostorne organizacije, strateškim usmjeranjem Odmjereno korištenje prostora, u kojemu se navodi urbana preobrazba brownfield lokaliteta.

U **Programu Vlade za razdoblju od 2020. do 2024.** identificira se potreba provedbe transformacije hrvatskog gospodarstva i razvoj dinamičnog, inovativnog društva i gospodarstva, usmjerенog k održivom, niskougljičnom razvoju. Akademija Šipan usklađena je s Programom Vlade RH koji vidi Hrvatsku kao prehrambeno samodostatnu, ekološki zdravu, okolišno privlačnu, s razvijenom prometnom, energetskom i digitalnom infrastrukturom.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) definira reformske smjerove i područja ulaganja radi postizanja ciljeva ekonomskog i društvenog oporavka, kao i jačanja otpornosti države i hrvatskog gospodarstva na krize. NPOO pridonosi ostvarivanju četiriju opća cilja na razini EU-a: promicanje

ekonomске, društvene i teritorijalne kohezije u Uniji, jačanje ekonomске i društvene otpornosti, smanjivanje društvenih i ekonomskih učinaka krize te poticanje zelene i digitalne tranzicije, što su i ciljevi Akademije Šipan.

Provedbom NPOO-a dat će se doprinos i provedbi sedam vodećih inicijativa EU-a, koji uključuju obnovu, prekvalifikaciju i usavršavanje. Komponente NPOO-a su sljedeće: 1. Gospodarstvo 2. Javna uprava, pravosuđe i državna imovina 3. Obrazovanje, znanost i istraživanje 4. Tržište rada i socijalna zaštita 5. Zdravstvo 6. Inicijativa: Obnova zgrada

Reforme i investicije u okviru prve komponente poboljšat će konkurentnost gospodarstva, uz jačanje poljoprivrede, prometnog sektora, energetike i zaštite okoliša te podići razinu održivosti turizma ulaganjem u kontinentalni turizam i produljenje turističke sezone. Akademija Šipan usklađena je s tim reformama i ciljevima, posebice vezano uz jačanje poljoprivrede, zaštite okoliša i podizanje razine održivosti turizma.

U okviru druge komponente radit će se na poboljšanju učinkovitosti javne uprave, pravosuđa i upravljanja državnom imovinom. Kako se Akademija Šipan nastoji uspostaviti na državnoj zapuštenoj imovini, ona pridonosi i ovom cilju.

Treća komponenta temelji se na jačanju sustava znanosti i obrazovanja, kao i na cjeloživotnom učenju, koje treba biti jedan od temelja konkurentnosti Hrvatske u godinama oporavka, uz poticanje deficitarnih zanimanja i izvrsnosti, što je u fokusu Akademije Šipan.

Četvrta komponenta važna je za poticanje zapošljavanja, razvoj vještina za tržište rada, kao i za osnaživanje mirovinskog sustava te sustava socijalne skrbi, uz dodatne napore za suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti. Kroz demonstracijske aktivnosti i terensku nastavu Akademija Šipan potpuno je usklađena s ovom komponentom.

Strategija razvoja turizma RH do 2020. godine (NN br. 55/13) kao jedno od temeljnih ograničenja dalnjem razvoju hrvatskog turizma, naglašava nedovoljnu raspoloživost analiza prihvatnog kapaciteta okoliša za turističke aktivnosti kao alata za planiranje i upravljanje prostorom na načelu održivog razvoja i ekosustavnog pristupa te nedovoljno korištenje strateških planova razvoja turizma kao stručne podloge u procesu izrade prostornih planova, a u svrhu racionalnog korištenja raspoloživog turističkog prostora. Prema Strategiji, turizam će imati naglasak na primjeni okolišno odgovornih, "zelenih" koncepcija na razini pojedinih pružatelja usluga i cijelih destinacija. Integralno upravljanje obalnim područjem, u kojemu je turizam važan gospodarski sektor, predstavlja okvir za uravnoteženi razvoj obalnog područja te poticaj razvoju održivog turizma. Pritisci na okoliš i problemi vezani uz turizam odnose se na:

- iscrpljivanje prirodnih resursa (zauzimanje prostora na kopnu i moru na ekološki osjetljivim i pejzažno vrijednim dijelovima prostora, povećana potrošnja pitke vode i plodova mora, destrukcije izazvane požarima i drugo);
- vizualnu degradaciju prostora i ispusti u okoliš proizšli iz izgradnje na neodgovarajući i neprihvatljiv način, što uključuje i izgradnju marina (legalnih i nelegalnih) na ekološki najosjetljivijim dijelovima morske obale;
- onečišćavanje voda i mora otpadnim vodama i ispustima iz brodova;
- neodgovarajuće razvijenu infrastrukturu zbrinjavanja otpada, što je posebno izraženo zbog sezonskog karaktera turističke djelatnosti;
- povećano onečišćavanje zraka i buka zbog povećavanja prometa;
- oštećivanje prirodne i kulturne baštine zbog turističkih aktivnosti
- stvaranje monokulture i napuštanje tradicionalnih djelatnosti (poljoprivrede, ribarstva) praćeno koncentracijom stanovanja i aktivnosti u intenzivnim turističkim područjima;
- zbog vrlo izražene orientacije prema turizmu, naglašenu nekontroliranu (i često nezakonitu) izgradnju vikend kuća koje zauzimaju velika područja namijenjena turizmu;
- nestašicu pitke vode, osobito na otocima u ljetnim mjesecima.

Ciljevi uključuju:

- zaštitu i unaprjeđenje svih resursnih potencijala i njihovo što potpunije valoriziranje,
- uravnotežen razvoj turizma osmišljen na načelu održivosti,
- omogućavanje sektoru turizma preuzimanje veće uloge u podizanju kakvoće okoliša,
- održivo korištenje prirodne i kulturne baštine u turističke svrhe.

Mjere za ostvarivanje ciljeva, čijoj bi provedbi Akademija Šipan mogla značajno pridonijeti, uključuju:

- uspostavu i redovito održavanje programa obuke i obrazovanja turističkih djelatnika vezano uz održivi razvoj i zaštitu okoliša,
- redovito poticanje razvoja ekološke svijesti kod lokalnog stanovništva uključenog u turističke djelatnosti.

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine, koja je u izradi, definirat će viziju daljnog razvoja turizma, vodeći računa o načelima održivosti, razvojnim potrebama i potencijalima. U skladu s tim načelima priprema se i Akademija Šipan, te bi mogla pridonijeti u njezinoj provedbi.

Europski zeleni plan obuhvaća akcijski plan za:

- unapređenje učinkovitog iskorištavanja resursa prelaskom na čisto kružno gospodarstvo,

- obnovu biološke raznolikosti i
- smanjenje onečišćenja.

Akademija Šipan predviđa programe koje se odnose na ta područja, te kroz lokalno djelovanje pridonosi međunarodnoj suradnji i ostvarivanju EU ciljeva. Ujedno, stvara se temelj ispunjavanja međunarodnih obveza, kao što je **Konvencija o biološkoj raznolikosti**.

Konvencija o biološkoj raznolikosti (CBD) je globalno prihvачen dokument s tri osnovna cilja:

- očuvanje sveukupne bioraznolikosti,
- održivo korištenje komponenata bioraznolikosti,
- pravedna i ravnomjerna raspodjela dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora.

UNESCO-ov program Čovjek i biosfera (MaB), pokrenut još 1970. godine, kao međuvladin znanstveni program koji ističe važnost uspostave ravnoteže između očuvanja bioraznolikosti s jedne strane i razvojnih potreba lokalne zajednice s druge strane. MaB je među u prvima u svijetu isticao važnost uspostave ravnoteže između očuvanja biološke raznolikosti s jedne strane i razvojnih potreba lokalne zajednice s druge strane. Zbog toga ga podražava Svjetski kongres parkova, a s uvelike doprinosi i primjeni Konvencije o biološkoj raznolikosti.

U sklopu ovog Programa, uspostavljena je svjetska mreža rezervata biosfere, kao međunarodno priznatih područja koja promoviraju rješenja za skladan odnos između zaštite bioraznolikosti i njezinog održivog korištenja, kroz ispunjavanje tri osnovne funkcije rezervata biosfere:

- zaštitnu funkciju – pridonose očuvanju krajobraza, ekosustava, vrsta i genetske varijabilnosti;
- razvojnu funkciju – potiču ekonomski i društveni razvoj koji je socio-kulturno i ekološki održiv;
- logističku funkciju – osiguravaju podršku istraživanju, praćenju stanja, edukaciji i razmjeni informacija o zaštiti i održivom razvoju.

U Hrvatskoj se Konvencija provodi na temelju **Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017)**

Strategija sadrži pet ciljeva:

1. povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode
2. smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara
3. ojačati kapacitete sustava zaštite prirode
4. povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi
5. podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Akademija Šipan izravno će doprinijeti ostvarivanju ciljeva 3-5, a neizravno i ostalih, a time i pridonijeti programu MaB i provedbi Konvencije o bioraznolikosti.

Razdoblje od 2021.-2030. proglašeno je **UN-ovim desetljećem obnove ekosustava**. Predviđene aktivnosti na razini UN-a (npr. financirati lokalne projekte, razvijati poticaje u poljoprivredi i ribarstvu, jačati vodstvo, mijenjati ponašanje, poticati izgradnju kapaciteta) usklađene su s planiranim radom Akademije (više na: <https://www.decadeonrestoration.org/strategy>)

Uz to, Akademija Šipan potiče i provedbu **Barcelonske konvencije**. Barcelonska konvencija međunarodna je konvencija koja uključuje 22 ugovorne stranke, odnosno 21 zemlju koja graniči sa Sredozemnim morem (uključujući osam zemalja EU-a: Hrvatsku, Cipar, Francusku, Grčku, Italiju, Maltu, Sloveniju i Španjolsku) i EU.

Konvencijom se od stranaka zahtijeva da poduzmu sve mjere, pojedinačno ili zajedno, kako bi zaštitile i poboljšale morski okoliš i obalno područje Sredozemlja te pridonijele održivom razvoju.

Programi Akademije izravno doprinose sljedećim ciljevima Konvencije:

- zaštita morskog okoliša i obalnog područja djelovanjem usmjerenim na sprječavanje i smanjenje onečišćenja i, koliko je to moguće, njegovo uklanjanje, neovisno o tome je li on posljedica aktivnosti na kopnu ili na moru,
- provođenje održivog upravljanja prirodnim morskim i obalnim resursima,
- integriranje okoliša u gospodarski i socijalni razvoj,
- zaštita prirodne i kulturne baštine,
- jačanje solidarnosti između zemalja koje graniče sa Sredozemljem i
- doprinos poboljšanju kvalitete života.

Također, omogućuje ispunjavanje obveze Republike Hrvatske, kao ugovorne stranke Konvencije, u smislu suradnje u područjima znanosti i tehnologije.

Konačno, predloženi je projekt usklađen s **Ciljevima održivog razvoja** koji pokazuju na koji se način međunarodnom suradnjom dugoročno mogu sačuvati prirodni resursi te najgore posljedice globalnih promjena ublažiti preventivnim mjerama i održivim regionalnim razvojem. Za praktičnu provedbu obrazovanje za održivi razvoj nužan je uvjet, što je i cilj Akademije Šipan.

Prikaz postojeće infrastrukture

Akademija Šipan planira se uspostaviti revitalizacijom, obnovom i stavljanjem u obrazovnu funkciju neperspektivne vojne nekretnine. Nekretnina se nalazi unutar obuhvata Prostornog plana uređenja Grada Dubrovnika (*Službeni glasnik Grada Dubrovnika* 7/05, 60/07, 10/07, 3/14, 9/14, 19/15 i 18/16) kao plana više razine i Urbanističkog plana uređenja Šipanska Luka (*Službeni glasnik Grada Dubrovnika* 11/10 i 08/12) kao prostornog plana niže razine. Prostorni plan uređenja Grada Dubrovnika predviđa da se sjeverni dio zk.č.br. 155, k.o. Luka Šipan, u površini od cca 20.100 m², nalazi unutar građevinskog područja naselja.

Na građevinskoj parceli nalaze se izgrađeni objekti u derutnom stanju koji ne udovoljavaju posebnim uvjetima propisanim Urbanističkim planom uređenja Šipanske Luke. Urbanističkim planom uređenja Šipanska Luka predviđa se namjena sjevernog dijela i to dijelom u zoni ugostiteljsko-turističke namjene, a dijelom u zoni športsko-rekreacijske namjene. Ugostiteljsko-turistička namjena je turističko naselje, gradnja vila u zelenilu. Naselje treba biti visoke kategorije, uz obvezu provođenja urbanističko-arhitektonskog natječaja. U zoni športsko-rekreacijske namjene predviđa se park između turističkog apartmanskog naselja, poslovno-trgovačkog centra i naselja (UPU Šipanska Luka).

Vrijednost građevinske parcele procijenjena je na 12.370.000,00 kn, što predstavlja vrijednost parcele umanjene za iznos troškova rušenja predmetnih objekata i odvoza materijala.

Slika 3. Prikaz trenutnog stanja objekata

Južni dio zk.č.br. 155, k.o. Luka Šipan nalazi se izvan građevinskog područja naselja, u zoni označenoj kao "šuma posebne namjene".

Postojeća obrazovna infrastruktura na području Dubrovačko-neretvanske županije uključuje javne i privatne dječje vrtiće, osnovne škole, javne i privatnu srednju škole. Uspostavlja se Centar kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva, a djeluje i pet institucija visokoškolskog obrazovanja. Centar kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva bi trebao unaprijediti provedbu redovitoga strukovnog obrazovanja, obrazovnih programa za obrazovanje odraslih i programa cjeloživotnog učenja. Temelji se na partnerstvu osnivača, Dubrovačko-neretvanske županije, s tri srednje strukovne škole turističkog i ugostiteljskog smjera iz Metkovića, Ploča i Korčule i Poljoprivrednom i tehničkom školom Opuzen, zatim Sveučilištem u Dubrovniku, četiri hotelska poslodavca najvišeg ranga, Baskijskim kulinarskim centrom kao tehničkim partnerom, Centrom za poduzetništvo DNŽ te specijaliziranim tvrtkama – Callidus i Mint Media.

Programe visokoškolskog obrazovanja provodi pet institucija, od čega tri javne: Sveučilište u Dubrovniku (sa sveučilišnim odjelima i stručnim odjelima), Sveučilište u Zagrebu te Interuniverzitetski centar Dubrovnik (IUC), te dvije privatne visokoobrazovne institucije (Međunarodno sveučilište u Dubrovniku Libertas, te američka visoka škola Rochester Institute of Technology – RIT Croatia) .

Znanstvena istraživanja u DNŽ-u provode se u organizaciji Sveučilišta u Dubrovniku, u čijem je sastavu Institut za more i priobalje (12 projekata, 18 znanstvenika) te Zavoda za povjesne znanosti HAZU-a u Dubrovniku (3 projekta, 7 znanstvenika).

Izgradnja kongresnog centra jedan je od ključnih projekata razvoja turističke infrastrukture DNŽ. Zaključkom s 141. sjednice Vlade RH, održane 1. veljače 2019. u Dubrovniku, u vezi s realizacijom Projekta izgradnje višenamjenskog Kongresnog centra Dubrovnik, odabrana je lokacija za izgradnju ovoga centra na Babinom kuku. Na temelju tog zaključka pokrenut je postupak izmjena i dopuna UPU-a "Srebreno II", budući da kongresni centar više nije predviđen u Kuparima. Na tom se području razrađuje zona sportske i rekreacijske namjene potrebna Općini Župa dubrovačka i mogućnost smještaja ostalih sadržaja lokalnog i regionalnog karaktera, uključujući srednje i visoko obrazovanje. Odluka o izmjeni i dopuni urbanističkog plana "Srebreno II" donesena je u kolovozu 2020. godine (*Službeni glasnik općine Župa Dubrovačka*, 15/2020).

Percepција и очекivanja у вези пројекта

Planirani пројекат изрвавно прidonosi остваривању циљева и решавање развојних проблема на редима отика, Града Дубровника, Урбаниог подручја Дубровник, Републике Хрватске, а у складу је с relevantним макро регионалним и европским стратегијама.

Пројектом се подупираје ревитализација отика, уједнаћени регионални развој, ставља се у функцију запуштена инфраструктура, смањује се ранжест локалног гospодарства и притисци на околну који произлазе из сезоналности туризма. Омогућује се jačање отпорности на климатске промјене, очување биосфере те подупираје provedba Европског зеленог плана и циљева одрживог развоја UN-а.

Покретачи иницијативе за Академију Шипан (детаљније у Додатку 1) очекују како ће јавна институција (на националној или редима града) преузети пројектну идеју и детаљније је разрадити, како би се могла суфинансираји из EU, кроз Европски зелени план и Програм опоравка, а у напреднијој фази и кроз зnanstvenu suradnju sa partnerima. Иницијатива сматра како је потенцијал за локални развој, унапређење квалитета живота, примјену одрживих решења у једнici, размјену znanja i развој партнерства који Академија нуди неупитан te како ће покretanje Академије омогућити ревитализацију отика. Свеучилиште у Дубровнику, уз подпору с рazine središnje države, сматра логичним носитељем пројекта који би, у suradnji te uz suradnju s partnerskim institucijama из Нjемачке, могао преузети uspostavu i operativno vođenje Аkademije.

Локална једнica очекује да ће пројекат омогућити запошљавање (првенствено кроз обављање помоћних функција, као што су чиšćenje, одрžavanje, prehrana, administracija) te развој вještina (у полjoprivredi, ribarstvu) и time прidonijeti povećању konkurentnosti otočkih производа (кроз подпору оснивању задруга, klastera, једнičkog nastupa na tržištu) и унапређењу квалитета живота на отoku te njegovoј ревитализацији. S друге стране, постоји одређено nepovjerenje vezano uz носитеља /upravitelja пројекта i način korištenja инфраструктуре. Nije идентифициран локални kapacitet za развој пројекта.

Grad Dubrovnik, Dubrovačka razvojna агенција i Dubrovačko-neretvanska županija načelno подрžавају идеју оснивања Аkademije. Smatraju како nemaju ljudskih kapaciteta ni financijske moguћности за развој пројекта. Очекују како ће netko drugi odrediti носитеља пројекта i pitanja vezana uz vlasničke odnose i izgradnju инфраструктуре. Zbog nedovoljne прометне povezanosti tijekom zimskih mjeseci skeptični su prema moguћности развоја пројекта sa Шipanom. Kao rizik je prepoznat недостатак kapaciteta на локалној редима – што uključuje недостатак stručnjaka који bi могли pokrenuti i одрžавати edukacijske programe, будући da на локалној редима nema institucije koja se bavi одрживим развојем i te oskudni financijski kapaciteti.

Kao značajно ограничење smatraju vezanje Аkademije uz nekretnine u državnom vlasništvu на Шipanu. Очекују како bi bilo jednostavnije da osobe zadužene за развој програма rade u Dubrovniku, a da se

pojedini programi mogu odvijati na Šipanu, koristeći postojeće turističke smještajne kapacitete. Organizacija i logistika takvih programa značajno je jednostavnija tijekom ljeta, kada je otok bolje prometno povezan s kopnjem, a i vremenski uvjeti su povoljniji.

Sveučilište u Dubrovniku prepoznaće potencijal suradnje s europskim sveučilištima i drugim obrazovnim organizacijama za razvoj programa. Smatra kako nema vlastitih kapaciteta za razvoj takvog programa, a osobito za rješavanje infrastrukturnih pitanja. Zbog nedavne izgradnje studentskog doma i mogućnosti da se tijekom ljetnih mjeseci koristi kao smještaj za kraće programe, smatra kako bi se suradnja s partnerima mogla ostvarivati putem ljetnih škola koje bi se održavale u Dubrovniku.

Institut za antropologiju vidi obnovu infrastrukture kao priliku za organizaciju ljetnih škola i doktorskih tečajeva iz područja svog djelokruga rada. Nema ambicije ni kapaciteta za razvoj projekta i upravljanje u fazi izgradnje, ali iskazuje interes da bude upravitelj kada Akademija bude izgrađena i opremljena, pod uvjetom da se s razine središnje države, neovisno o popunjenoosti i broju programa koji se odvijaju na Šipanu, osigura financiranje radnih mjesta za održavanje nekretnine i svih operativnih troškova.

Razgovori s predstavnicima ministarstava na operativnoj razini ukazali su na sljedeće kritične točke:

- nejasan sadržaj i opseg projekta, odnosno područje rada i kapaciteti akademije,
- problem nositelja projekta – u fazi pripreme i operativnoj fazi,
- mogućnosti financiranja uspostave akademije i njezinog rada.

Na nacionalnoj razini ulogu koordinatora preuzele je Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Interes Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja i Ministarstva znanosti i obrazovanja za razradu programa i uključivanje Akademije u operativne programe nije iskazan.

Analiza dionika pokazuje kako do sada identificirani dionici nisu spremni preuzeti razvoj projekta i njegova financiranja.

Zbog nepovjerenja lokalne zajednice i nedovoljne institucijske suradnje, radi jačanja vidljivosti i uključenosti u razvoj programa i sadržaja, preporučuje se uspostava savjetodavnog vijeća. Vijeće će pratiti i raspravljati o strateškoj orientaciji Akademije i davati preporuke, a uključivat će predstavnike lokalne zajednice (npr. članove mjesnog odbora Suđurđa i Luke Šipanske, predstavnike Grada Dubrovnika, nevladinih organizacija s područja Dubrovnika, poduzetnike, predstavnike ministarstva, razvojne agencije, a članstvo će biti otvoreno i određenom broju zainteresiranih građana).

Ciljevi projekta

Cilj projekta je uspostava Akademije Šipan na prostoru zauštenog vojne infrastrukture na Šipanu do 2027. godine.

Specifični ciljevi su:

- prenamjena postojećeg zauštenog prostora i njegovo stavljanje u obrazovnu funkciju,
- uspostava Međunarodne akademije za održivi regionalni razvoj na otoku Šipan.

Planirani projekt izravno pridonosi ostvarivanju ciljeva i rješavanje razvojnih problema na razini Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanske županije, Republike Hrvatske. Ciljevi Akademije Šipan usklađeni su s ciljevima Nacionalne razvojne strategije, Zakona o otocima, Europskog zelenog plana, globalnih ciljeva održivog razvoja (detaljnije u prethodnom poglavlju).

Očekivani rezultati uključuju:

- Obnovu i stavljanje u funkciju infrastrukture na području bivšega vojnog kompleksa (osiguranje prostora za smještaj, radionice, učionice i sl.).

Obnovom, rekonstrukcijom i uređenjem objekta stvorit će se uvjeti za sustavno odvijanje edukativnih aktivnosti namijenjenih različitim ciljnim skupinama (kao npr. studenti, stručnjaci različitih profila, ali i djeca, mlađi, osobe starije životne dobi, nezaposleni – što je potrebno detaljnije razraditi u studiji izvodivosti) (detaljnije u odjeljku Analiza potražnje).

- Stvorena mreža partnerstva kroz različite modele suradnje – Provedba projekta omogućiće stvaranje preduvjeta za jačanje zapošljavanja uz poštivanje načela održivosti, te jačanje partnerstva između obrazovnih ustanova, poduzetnika, javnog i civilnog sektora. Ujedno, zahvaljujući projektu, Grad Dubrovnik otvara nove mogućnosti zapošljavanja izvan sektora turizma, te omogućava diversifikaciju gospodarstva.
- Uspostavljena Međunarodna akademija za održivi lokalni razvoj, koja osigurava dostupnost edukativnih sadržaja kroz organizaciju tečajeva, konferencija, radionica i drugih oblika prijenosa znanja (60 događaja godišnje, s prosječno 30 sudionika, do kraja referentnog razdoblja, 2037. godine).

Akademija Šipan postat će pokretač razvoja kroz programe formalnog i cjeloživotnog obrazovanja te platforma dobre prakse.

Opseg i elementi projekta

Projekt obuhvaća dvije osnovne komponente (i) obnovu *brownfield* lokacije i (ii) uspostavu i rad Akademije Šipan. U skladu s metodologijom za izradu analize troškova i koristi (Delegirana uredba Komisije (EU) br. 480/2014, OJL 138, str. 29.) referentno razdoblje za područja uspostave poslovne infrastrukture je 10-15 godina, a istraživanja i inovacija 15-25 godina. S time u skladu je razdoblje analize 15 godina, uključujući pripremu. Tijekom referentnog razdoblja, svaka komponenta obuhvaća tri razvojne faze, prikazane u tablici u nastavku:

Tablica 6. Komponente projekta i njihove faze tijekom referentnog razdoblja (15 godina)

	Obnova brownfield lokacije	Uspostava Akademije
1.	Pripremna faza: prenamjena zemljišta, rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, razrada projektnog zadatka (uključujući procjenu vrijednosti projekta, kriterije za ocjenjivanje, vrijednost projektne dokumentacije), raspis i provedba natječaja, priprema projektne dokumentacije (omogućuje početak izgradnje), ishođenje potrebnih dozvola i suglasnosti (uključujući odobrenje Vlade za ustupanje zemljišta), priprema finansijskog plana, osiguranje sredstava Precijenjeno trajanje: 3 godine	Identifikacija interesa mogućih dionika (Hrvatska i inozemstvo) Određivanje poslovnog, pravnog i upravljačkog modela Uspostava pravne osobe Procijenjeno trajanje: 18 mjeseci
2.	Rekonstrukcija / izgradnja (nabava, izgradnja, nadzor) Procijenjeno trajanje: 3 godine Procijenjeni trošak (faza 1 i faza 2): 50 mil kn	Operacionalizacija i inicijalni institucionalni razvoj (formalna uspostava, zapošljavanje, edukacija osoblja, uspostava programa, razvoj partnerstva) Procijenjeno trajanje: 18 mjeseca. Procijenjeni trošak (faza 1 i faza 2): 3,5 mil. kn
3.	Operativna faza (rad i osiguranje održivosti) Analizirano razdoblje: 9 godina	Faza održivosti - nakon operacionalizacije, tijekom cijelog referentnog razdoblja Analizirano razdoblje: 12 godina

Komponenta vezana uz obnovu brownfield lokacije zahtijeva podršku Grada Dubrovnika i MVEP-a. Grad Dubrovnik potreban je radi promjena prostornog plan, pripreme i provedba zadatka urbanističke, arhitektonske (funkcionalne, oblikovne, tehničke i konstruktivne), prometne, ekološke, energetske i ekonomske razrade, provedbe natječaja te vođenja projekta izgradnje. Osim toga, potrebno je, u skladu sa razradom edukacijskih sadržaja i identifikacijom ciljnih grupa odrediti elemente i razinu razrade zadatka, stručna područja, te kriterije koji će se vrednovati u natječaju, kako bi se mogao raspisati natječajni elaborat za natječaj drugog stupnja složenosti (u skladu s člankom 45. Pravilnika o standardu usluga arhitekata, budući da se radi o zgradama iv. i v. stupnja složenosti).

Uloga MVEP-a omogućuje uključivanje projekta u programske dokumente za finansijsko razdoblje 2021.-2027. te podupire identifikaciju ciljnih grupa.

Infrastrukturne zahtjeve (projektni zadatak) moći će se razraditi kada se odredi sadržaj (vrsta i broj ciljanih aktivnosti), što određuje trošak pripreme, dokumentacije, izgradnje i opremanja. Za preliminarnu analizu pretpostavljeno je kako procijenjeni trošak zemljišta (12,5 milijuna kn) predstavlja polovinu troška izgradnje (odnosno trošak izgradnje je 25 milijuna kn), a da ostali troškovi uključuju troškove pripreme dokumentacije, nadzora, nabave, priključaka, opremanja građevina te troškove nabave strojeva/plovila i opreme za terenski rad i laboratorije (npr. za akvakulturu, poljoprivrednu).

Trošak komponente uspostave (određivanje pravnog i organizacijskog oblika, razrada programa) procijenjen je na 3,5 milijuna kn (odnosno 7 % infrastrukturne komponente). To je usporedivo s pojedinačnim vrijednostima trogodišnjih projekata za razvoj dijaloga i jačanje suradnje između organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i regionalne samouprave, socijalnih partnera i visokoobrazovnih i znanstvenih institucija s ciljem kreiranja poticajnog okruženja koje će pridonijeti stvaranju kvalitetne suradnje u tematskim područjima od interesa za Republiku Hrvatsku.

Ilustrativna specifikacija troškova po komponentama prikazana je Tablicom 7, a uključuje detaljnu studiju izvodivosti, s rokom izrade od devet mjeseci (procjena na temelju ekvivalenta punog radnog vremena tri osobe, bruto plaća 22.500 kn); trošak vođenja projekta tijekom 18 mjeseci pripreme (400.000 kn) i trošak plaće ravnatelja/programskog direktora Akademije (18 mjeseci, 400.000 kn), trošak edukacije ključnih dionika (trošak studijskog putovanja, prema postojećem zahtjevu za financiranje prema Njemačkom ministarstvu zaštite okoliša i procjeni troška avio-karata).

Tablica 7. Ilustrativna procjena troška komponente projekta „uspostava Akademije“

R.br.	Opis	Iznos
1.	Studija izvodljivosti (rok izrade: 9 mjeseci; projektni tim: 3 osobe, bruto plaća 22.500 kn)	600.000 kn
2.	Vođenje projekta (18 mjeseci do uspostave Akademije)	400.000 kn
3.	Plaća ravnatelja/programskog direktora Akademije (18 mjeseci)	400.000 kn
4.	Edukacija ključnih dionika– studijsko putovanje	150.000kn
5.	Priprema programa i uspostava mreže partnerstva	800.000 kn
6.	Uspostava organizacijske strukture i modela financiranja (uključuje pravnu analizu i savjetovanje, finansijsku analizu, savjetovanje, izradu temeljnih dokumenta – statuta/osnivačkog ugovora,)	100.000 kn
7.	Organizacija 4 jednodnevne konferencije (sa stranim sudjelovanjem, uključujući najam dvorane, putne troškove, troškove predavača)	400.000 kn
8.	Organizacija 4 tečaja u trajanju od 10 dana za 15 osoba	300.000 kn
9.	Troškovi ureda i administrativni troškovi	100.000 kn
10.	Promidžba i vidljivost	350.000 kn
11.	Ukupno	3.500.000 kn

Izvor: obrada autora na temelju projektne dokumentacije i analize tržišta

Komponenta vezana uz razvoj edukacijskog centra obuhvaća tri faze:

- *Priprema* – uključuje uspostavu projektne organizacije/ projektnog tima; provjeru i razvoj interesa ključnih dionika (grad, potporne institucije, poduzetnici, sveučilišta, učilišta, udruge); definiranje pravnog oblika, međusobnih odnosa, organizacije i financiranja na temelju studije izvodivosti, izrada programa rada, pravna uspostava i uspostava nadzornog mehanizma. programa rada, mehanizma nadzora;
- *Inicijalni institucijski razvoj i operacionalizacija* (provedba pilot edukacija, uspostava partnerstva, trajanje 18 mjeseci);
- *Faza održivosti* – nakon operacionalizacije, tijekom cijelog referentnog razdoblja vijeka. U ovoj fazi redovito se održavaju obrazovni programi za različite ciljne grupe, razvijaju tečajevi i konferencije, i pruža se poslovna potpora za prelazak na održive poslovne modele uz kontinuiranu suradnju s potpornim institucijama, javnim sektorom, obrazovnim sektorom, poduzetnicima.

Uspostava akademije omogućit će:

- povezivanje tradicionalnih znanja otoka i regije sa najnovijim znanstvenim spoznajama i praktičnim iskustvima drugih zemalja i prijenos i primjenu u regiji,
- potporu održivom razvoju i održivom turizmu, usklađivanje turističke ponude sa očuvanjem prirode i kulturne baštine te održivim ribarstvom, poljoprivredom/hortikulturom,
- edukaciju o održivosti za različite ciljne skupine,
- dijalog i komunikaciju između različitih političkih područja (resorta), između politike, znanosti, gospodarstva, kulture, kao i između susjednih zemalja i različitih kultura na Jadranu,
- poticati i pratiti istraživanje potreba za istraživanjem složenih pitanja održivog razvoja i poticati i pratiti integrativna istraživanja o rješavanju problema.

Određivanje nositelja projekta

Određivanje nositelja projekta u značajnoj mjeri utječe na mogućnost provedbe projekta, poslovni / organizacijski model i način financiranja u fazi pripreme, rekonstrukcije / izgradnje i operativnoj fazi.

Razmotreni su sljedeći nositelji projekta u fazi pripreme:

- inicijativa,
- lokalna uprava (Grad, Županija) i ustanove čiji je osnivač lokalna uprava (DURA),
- državna uprava (ministarstva),
- javne znanstvene organizacije (Sveučilište u Dubrovniku, Institut za antropologiju).

Inicijativa je potaknula uspostavu radne grupe (javnih institucija) i izradu studije predizvodivosti, pripremu studijskog putovanja i identifikaciju uspješnih primjera stavljanja zapuštene infrastrukture u obrazovne svrhe. Inicijativa je neformalna grupa, bez voditelja i formalnih postupaka odlučivanja. Njezin je interes potaknuti lokalni razvoj te pružanje potpore razvoju projekat koji je usklađen s lokalnim kapacitetima i potrebama, ali nije vođenje projekta. To se odnosi na obnovu brownfield lokacije i razvoj sadržaja Akademije.

Lokalna uprava načelno podržava projekt, no smatra kako nema finansijski, organizacijski ni stručni kapacitet za njegovu provedbu.

Javne znanstvene, odnosno znanstveno-nastavne institucije koje su u ovoj fazi bile uključene u projekt nemaju kapaciteta ni interesa za razvoj potrebne infrastrukture i programa.

Razgovori s predstavnicima ministarstava (vidjeti Dodatak 2) pokazali su kako postoji načelna podrška projektu, no nije jasno definirana nadležnost ni zadaci.

U sustavu državne i javne uprave za sada nijedno tijelo nije jasno nadležno za provedbu ovakvog projekta: za pitanja vezana uz nekretnine u državnom vlasništvu nadležno je Ministarstvo graditeljstva (dio zemljišta u građevinskoj zoni) i Ministarstvo poljoprivrede (zemljište izvan obuhvata građevinske zone); za prenamjenu zemljišta i prostornog plana Grad Dubrovnik; uspostavu novih studijskih programa odobrava Ministarstvo znanosti i obrazovanja u skladu s postupkom propisanim Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditacije visokih učilišta (NN 24/2010) nakon pozitivne preporuke Agencije za znanost i visoko obrazovanje. U Ministarstvu znanosti i obrazovanja nadležnosti su podijeljene po razini obrazovanja (tj. Uprava za znanost i tehnologiju, Uprava za visoko obrazovanje, Uprava za odgoj i obrazovanje).

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja nema upravu koja se integrirano bavi održivim razvojem, nego su aktivnosti grupirane po pojedinim područjima. Razvoj sustavne edukacije o održivom razvoju nije predviđen. U godišnjem planu rada Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja obrazovne aktivnosti predviđene su kao mjere za stjecanje znanja i vještina za poduzetništvo, u skladu s potrebama tržišta rada.

Uspostava Akademije Šipan još nije prepoznata kao razvojna mogućnost na razini središnje države.

Zbog nedostataka interesa i/ili kapaciteta gore navedene institucije/inicijative nisu prikladni nositelji projekta.

Građanska inicijativa i radna grupa (koju koordinira MVEP) neformalno djeluju kao projektna organizacija za pripremu projekta, bez jasne podjele između operativne i upravljačke razine i ovlasti za odlučivanje.

Obzirom na dosad iskazani interes, opseg i elemente projekta i potrebne aktivnosti za razradu projekta, nastavak pripreme ovisi o:

- dalnjem angažmanu građanske inicijative,
- odlukama na razini Grada Dubrovnika (vezano uz promjenu namjene zemljišta i zahtjeva za raspolaganjem u edukativne svrhe),
- odlukama na razini MVEP-a (program i sadržaj Akademije, razvoj međunarodne dimenzije Akademije nužne za njezin cjelogodišnji rad, tj. ostvarivanje ciljeva)
- mogućnostima uključivanja konzultanata/privatnih institucija/organizacija i/ili nevladinih organizacija u razradu programa i upravljačkog modela

U tom su smislu Ministar vanjskih i europskih poslova i Gradonačelnik Dubrovnika *upravljačka razina*, a građanska inicijativa i radna grupa *operativna razina* projektne organizacije.

Stoga je u ovoj fazi ***formaliziranje projektne organizacije*** (prihvaćanjem upravljačke uloge Ministra vanjskih i europskih poslova i Gradonačelnika) ključan korak za nastavak pripreme projekta.

Operativna priprema, u ovisnosti o raspoloživim resursima, može se povjeriti konzultantu (za što inicijativa pokušava osigurati sredstva) i/ili se može razmotriti povezivanje s edukativnim programima nevladinih organizacija, razvojnih agencija i drugih organizacija koji se provode na projektnoj osnovi, a mogli bi poslužiti za razvoj plana upravljanja Akademijom i uspostavu stalnih programa, radionica i okupljanja.

Nakon donošenje odluke o *uspostavi nadzorne razine projekta*, u roku od 18 mjeseci moguće je definirati poslovni model i model upravljanja, pravni i organizacijski oblik, odnosno identificirati nositelja projekta u operativnoj fazi.

Pravni oblik Akademije (i s time povezani vlasnički i upravljački odnosi) bit će nositelj projekta u operativnoj fazi i u značajnoj će mjeri odrediti institucijsku održivost projekta . Akademija se može razviti kao dio postojeće znanstvene i/ili obrazovne institucije, kao nova ustanova, nevladina organizacija, zaklada, zadruga ili društvo.

S obzirom na proračunska ograničenja i inicijative za smanjivanjem broja javnih tijela, fokus je na modelu neprofitnih organizacija koje ne predstavlja opterećenje za proračun (nevladine organizacije, ustanove, zaklade, društveni poduzetnici).

Uz *pravni oblik*, u idućoj je fazi potrebno *analizirati interes i mogućnosti postojećih institucija* (domaćih i stranih) za uspostavu Akademije Šipan (odnosno mogućnost da budu osnivači akademije) te razraditi upravljački model.

Novu ustanovu/udrugu/društvo može osnovati jedan ili više osnivača (sveučilišta, instituti, jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, poduzetnici, drugi dionici). Statutom / osnivačkim ugovorom određuju se prava i obveze osnivača i upravitelja:

- Grada Dubrovnika,
- Sveučilišta u Dubrovniku, a ovisno o interesima i mogućnostima i drugih sveučilišta, veleučilišta, učilišta i javnih instituta koji žele sudjelovati u razvoju obrazovne mreže i uspostavi novoga edukacijskog centra koji bi se na integrirani način bavio različitim temama vezanim uz održivi razvoj, s fokusom na otroke,
- MVEP-a i
- nevladinih organizacija koje se bave temama vezanima uz održivi razvoj.

S time u skladu je u idućoj fazi potrebno ispitati interes gore navedenih dionika za uspostavom *Akademije Šipan*. Uz domaće dionike, potrebno je razmotriti mogućnosti uključivanja dionika izvan Republike Hrvatske, uključujući strana sveučilišta, edukacijske centre, nevladine organizacije i/ili međunarodne organizacije.

Očekivani početak i trajanje projekta

Formalna priprema projekta počinje definiranjem nositelja projekta/projekte organizacija. Očekuje se takva odluka nakon edukacije ključnih dionika koja će se održati u listopadu 2021. godine, te da se od tada u roku od 3 godine može uspostaviti Akademija (utvrditi interes dionika, odrediti pravni, upravljački i model financiranja, razviti sadržaj), kao i da je otprilike jednako toliko vremena potrebno za pripremu izgradnje infrastrukture. Za samu izgradnju, opremanje i korištenje objekata procjenjuje se kako je potrebno još tri godine. S time u skladu je početak pripreme 1. siječnja 2022. godine, a početak operativne faze (uspostava programa i stavljanje infrastrukture u funkciju) bi mogao započeti 1. siječnja 2028. godine.

Planirana dinamika obuhvaća sve potrebne aktivnosti kako bi se obnovljena infrastruktura stavila u funkciju najkasnije do 2028. godine.

Tablica 8. Pregled projektnih aktivnosti za uspostavu Akademije

Aktivnost	1. godina												2. godina												3. godina																																							
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12																												
Uspostava projektne organizacije	■	■	■																																																													
Studija izvodivosti, određivanje pravnog oblika, poslovnog modela i razrada modela financiranja	■	■	■	■	■	■	■	■																																																								
Uspostava pravnog oblika									■	■																																																						
Inicijalni institucionalni razvoj i operacionalizacija											■		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■																																	
Promidžba i vidljivost	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■																																																				

Izvor: autori

Očekuje se da će edukacija ključnih dionika (studijsko putovanje) omogućiti formalno odlučivanje o uspostavi projektne organizacije. Voditelj projekta identificirat će opis zadataka i aktivnosti u pripremnoj, fazi izgradnje i operativnoj fazi za svaku komponentu, a u operativnoj fazi i raspored korištenja i održavanja infrastrukture i opreme.

Plan provedbe ocrtat će potrebne resurse po pojedinim fazama projekta (ljudske, finansijske, tehničke). Ovaj dio analize omogućit će identifikaciju ograničenja koja predstavljaju granice investicija, a proizlaze iz prihvaćenih politika, prostornih ograničenja, dostupnosti odgovarajućeg osoblja, minimalnih standarda i sl. Dostupnost resursa (pitanja poput maksimalne vrijednosti kapitalnog troška, mogućnosti upravljanja i sl.) i drugi kriteriji (npr. broj kišnih dana koji može dovesti do kašnjenja u izgradnji) uzet će se u obzir pri razradi plana projekta.

Tablica 9. Pregled projektnih aktivnosti za obnovu infrastrukture

Aktivnosti	1.godina				2.godina				3.godina				4.godina	5.godina	6.godina
	1-3	4-6	7-9	10-12	1-3	4-6	7-9	10-12	1-3	4-6	7-9	10-12			
Promjena prostornog plana (obuhvat i namjena, uključujući javnu raspravu)															
Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa															
Razrada projektnog zadatka (uključujući procjenu vrijednosti projekta, kriterije za ocjenjivanje, vrijednost projektne dokumentacije finansijskog okvira, osiguranje izvora financiranja, projektiranje i ishođenje dozvola (uključujući nabavu usluga projektiranja priprema finansijskog plana, osiguranje sredstava															
Rekonstrukcija, obnova, opremanje i stavljanje u funkciju zgrada, radionica, pomoćnih građevina (građevinsko obrtnički radovi, nadzor i koordinacija), izvedba svih priključaka															

Izvor: autori

Institucionalni aspekti

U ovom poglavlju će se opisati uloga mogućeg nositelja projekta i drugih zainteresiranih aktera u fazi pripreme i operativnoj fazi. Opisat će se organizacijska i upravljačka pitanja vezana uz usluge koje će se osigurati provedbom projekta. To znači opisivanje kapaciteta i institucija uključenih u provedbu projekta, te projekcije njihova razvoja.

Nositelj projekta (projektna organizacija) u fazi pripreme nije definiran, kao ni upravitelj projekta u operativnoj fazi (detaljnije u poglavlju Određivanje nositelja projekta). Radi mogućnosti korištenja postojeće vojne infrastrukture, nužan je angažman Grada Dubrovnika (promjena prostornog plana, zahtjev za raspolaganjem nekretninama), pa je Grad Dubrovnik identificiran kao upravljačka razina projektne organizacije.

Akademija se može razviti kao dio postojeće znanstvene i/ili obrazovne institucije ili kao nova ustanova/organizacija.

Novu ustanovu može osnovati jedan ili više osnivača (sveučilišta, instituti, jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, poduzetnici, drugi dionici). U idućoj fazi potrebno je analizirati opcije i interes te mogućnosti postojećih institucija (domaćih i stranih) za uspostavu Akademije Šipan. Statutom / osnivačkim ugovorom (ovisno o pravnom obliku) potrebno je definirati prava i obveze osnivača i upravitelja.

Obzirom na proračunska ograničenja i inicijative za smanjivanjem broja javnih tijela, fokus je na modelu koji je održiv, bez značajnijeg opterećenja za proračun. Zbog karaktera i ciljeva projekta, ipak se očekuje uključivanje tijela javne vlasti u osnivanje Akademije, čiji pravni oblik tek treba razraditi. Kako je riječ o neprofitnoj organizaciji, razmatraju se prvenstveno nevladine organizacije, ustanove, zaklade, društveni poduzetnici.

Identificirani su neki od relevantnih dionika na lokalnoj i nacionalnoj razini (lokalna zajednica, Grad Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanska županija, DURA, ministarstva) s kojima su obavljeni preliminarni razgovori o uspostavi Akademije Šipan. U sustavu javne i državne uprave ne postoji tijelo koje bi nedvojbeno bilo nadležno za provedbu ovakvog projekta: za pitanja vezana uz nekretnine u državnom vlasništvu nadležno je Ministarstvo graditeljstva (dio u građevinskoj zoni) i Ministarstvo poljoprivrede (zemljište izvan obuhvata građevinske zone); za prenamjenu zemljišta i prostornog plana Grad Dubrovnik, za obrazovanje Ministarstvo znanosti i obrazovanja, a pri odobravanju novih programa aktivnu ulogu ima Agencija za znanost. Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja nema upravu koja se integrirano bavi održivim razvojem, nego su aktivnosti razlomljene po komponentama.

S tim u skladu Akademija bi trebala omogućiti povezivanje različitih dionika, koji bi mogli biti osnivači i/ili nositelji projekta, uključujući sljedeće:

- *Grad Dubrovnik.* Sudjelovanje grada Dubrovnika nužno je ako se Akademija želi smjestiti u napuštenoj vojnoj infrastrukturi. Za to je potrebna prenamjena prostora (promjena urbanističkog plana), odnosno angažman Grada Dubrovnika.
- *Sveučilište u Dubrovniku, te ostala sveučilišta, veleučilišta i učilišta, javni instituti* koji žele sudjelovati u razvoju obrazovne mreže i uspostavi novog edukacijskog centra koji bi se na integrirani način bavio različitim temama vezanim uz održivi razvoj, s fokusom na otoke.
- *Razvojne i energetske agencije, potporne institucije.*
- *Nevladine organizacije usmjerene na održivi razvoj i razvoj obrazovanja* (npr. Odraz, DOOR, IRO).
- *Međunarodne organizacije* usmjerene prema pojedinim pitanjima vezanim uz održivost mogle bi biti zainteresirane za uspostavu akademiju za prijenos znanja potrebnog za provedbu pojedinih međunarodnih ugovora i konvencija .

U idućoj je fazi potrebno ispitati interes gore identificiranih dionika za sudjelovanje u uspostavi Akademije Šipan.

Uz domaće dionike, potrebno je razmotriti mogućnosti uključivanja dionika (ustanove/nevladine organizacije/sveučilišta/učilišta/tijela javne vlasti) izvan Hrvatske za uspostavu Akademije.

Alternativno, nositelj projekta može obnovljenu infrastrukturu dati na upravljanje na temelju javnog poziva. Ova opcija ocijenjena je manje prikladnom, budući da prema dosadašnjim spoznajama ne postoji organizacija čije bi se aktivnosti mogle izravno preslikati na Akademiju Šipan. Projektna ideja odnosi se na razvoj novih programa, korištenjem ideja i postojeće dobre prakse te njihove prilagodbe i lokalizacije. Osim toga, poteškoće pri odabiru nositelja projekta upućuju na zaključak kako ne postoji jasno vodstvo. Preliminarna analiza potražnje pokazuje kako postoje inicijative koje bi se mogle povezati oko ideje Akademije Šipan (detaljnije u poglavlu *Analiza potražnje*).

Institucijski modeli i primjeri koje treba detaljnije razmotriti u idućoj fazi su:

- ustanova, čiji su osnivači jedinice lokalne samouprave, a inicialno se financiraju iz EU programa (primjer: Regionalna agencija sjeverozapadne Hrvatske);
- članske organizacije: nevladine organizacije, međunarodne organizacije (primjer: Regionalno vijeće za suradnju, RCC);
- međunarodne organizacije (primjer: Energetska zajednica, koja je prvih nekoliko godina djelovala kao nevladina organizacija osnovana na temelju austrijskog zakona o udružama).

Budući da do sada razmatrane institucije i tijela nemaju dovoljno kapaciteta i/ili interesa za provedbu ovog projekta, za uspjeh projekta ključna je projektna organizacija (u fazi pripreme) i institucija (u fazi provedbe) koja će osigurati dostatne kapacitete i vodstvo.

Područje utjecaja, krajnji korisnici, ostali dionici

Dva su glavna cilja projekta: stavljanje u funkciju napuštene vojne infrastrukture te uspostava i rad Akademije Šipan.

Provedba projekta omogućit će revitalizaciju 84.296 m² prostora te kontinuiranu, cjelogodišnju organizaciju obrazovnih događaja, edukaciju i motivaciju građana za primjenu održivih praksi u poljoprivredi, ribarstvu, turizmu, te za zaštitu prirodne baštine i bioraznolikosti.

Identificirane ciljne skupine na projektu su:

- stanovnici Šipana (419 stanovnika),
- stanovnici Grada Dubrovnika (42.616 osoba) i Dubrovačko-neretvanske županije (121.425 stanovnika),
- stanovnici otoka u Republici Hrvatskoj (132.756 stanovnika),
- visokoškolske, znanstvene i obrazovne institucije na području Dubrovačko-neretvanske županije (pet visokoškolskih ustanova, Centar kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva, osnovne i srednje škole)

Interes ostalih potencijalnih ciljnih skupina tek treba provjeriti, no mogli bi uključivati:

- zainteresirana hrvatska sveučilišta, veleučilišta i stručne škole (npr. Studij obnovljivih izvora energije, Sveučilište Libertas koje nudi preddiplomski stručni studij i specijalistički stručni diplomski studij održivog razvoja i međunarodnih odnosa),
- udruge civilnog društva koje se bave održivim razvojem, obrazovanjem, zaštitom prirode (npr. Odraz, DOOR, IRO, BIOM),
- učenici strukovnih škola (zanimanja vezana uz poljoprivrednu, ribarstvo),
- ustanove za zaštitu prirode (nacionalni parkovi, parkovi prirode, ostala zaštićena područja, prirodoslovni muzeji i sl.),
- Institucije i organizacije u drugim zemljama Europske unije, kao npr. u Njemačkoj i Austriji:
  - Südosteuropa-Gesellschaft e.V. (SOG), Berlin (hrv.: Društvo za jugoistočnu Europu),
  - Europa-Universität Viadrina, Frankfurt na Odri,
  - Hochschule für Nachhaltige Entwicklung (Veleučilište za održivi razvoj) i Biosphere Center, Eberswalde,
  - Deutsches Meeresmuseum (Njemački oceanografski muzej) i Ozeaneum, Stralsund,
  - E.C.O. Institut für Ökologie (Ekološki institut), Klagenfurt,

- Internationale Naturschutzakademie Insel Vilm des Bundesamtes für Naturschutz
(Međunarodna akademija za zaštitu prirode otok Vilm pri Saveznom uredju za zaštitu prirode), otok Vilm,
- Zaklada EuroNatur, Radolfzell.

Ovisno o konačno usvojenom konceptu / analizi mogućnosti, područje utjecaja može se proširiti / usredotočiti u skladu s fokusom projekta, te uključivati primjerice stanovnike mediteranskih otoka, stanovnike država članica inicijativa "3 mora", organizacija za zaštiti bioraznolikosti, uprava botaničkih vrtova i sl.

Utjecaj na zapošljavanje

Osnovni utjecaj je proširenje i unapređenje obrazovnih sadržaja, revitalizacija Šipana, uključujući potencijal stvaranja novih radnih mesta.

Nedostatak sadržaja izvan turističke sezone ograničuje razvoj otoka. Zapanjene brownfield lokacije, nedovoljno razvijeni ljudski potencijali prepoznati su kao prepreka za revitalizaciju gospodarstva i otoka. Provedba projekta stvaranjem obrazovne infrastrukture povećat će kvalitetu života na Šipanu, omogućiti razvoj programa koji pridonose razvoju novih proizvoda i usluga (uključujući onih u turizmu). Kroz cjelogodišnja događanja stvorit će podršku stvaranja novih i rast postojećih poduzetnika, a time omogućiti lokalni gospodarski rast.

Izravan utjecaj na zapošljavanje u pripremnoj fazi ograničen je. U fazi obnove odnosi se prvenstveno na građevinski sektor. Utjecaj na zapošljavanje procijenjen je na temelju pretpostavke kako je omjer rada i materijala za izvođenje građevinskih i obrtničkih radova za obnovu zgrade 30 : 70.

Uz grubu procjenu vrijednosti radova od 25 mil. kn, uz prosječnu bruto plaću u RH za 2020. godinu u iznosu od 9216 kn (neto 6763 kn) te planirano trajanje radova od 36 mjeseci, projekt stvara 22 radna mjesta.¹

U operativnoj fazi se procjenjuje kako polovina prihoda od školarina, kotizacija (uključujući predavače, promidžbu, čišćenje i sl.) predstavlja trošak osoblja. Uz pretpostavku održavanja 60 događaja, prosječnog trajanja 2 dana i s 30 polaznika, te prihod po polazniku 750 kn/dan, u operativnoj fazi Akademija stvara 24 radna mjesta tijekom referentnog razdoblja.²

---

¹ $0,3 \cdot 25 \text{ mil kn} / 9216 / 36 = 22$

² $60 \cdot 2 \cdot 30 \cdot 750 / 12 / 9216 = 24$

Izvedivost projekta s analizom potražnje i opcija

Analiza potražnje

Analiza potražnje obuhvaća projekcije potražnje za neposrednim rezultatima projekta. Uključuje analizu očekivane potražnje, opis konkurenčije, procjenu potencijalnog korištenja znanstvene infrastrukture od strane akademske zajednice i od strane poslovnog sektora (gospodarskih subjekata), sadrži opis ciljanih grupa korisnika (studenti, istraživači, nekomercijalne i komercijalne istraživačke institucije i poslovni sektor).

Analiza potreba sadrži:

- prikaz trenutačne potražnje na temelju stvarnih podataka,
- projekciju očekivane potražnje, na temelju odgovarajućih makroekonomskih i sektorskih projekcija, te u skladu s opisom konteksta,
- aspekte ponude uključujući analizu postojeće ponude i očekivanog razvoja (infrastrukture).

U skladu s identificiranim potrebama utvrdit će se mogući korisnici. Stopa rasta potražnje raščlanit će se prema pojedinim korisnicima (geografski – iz Hrvatske, država članica EU-a i trećih zemalja).

Preliminarna analiza potražnje koja je ovdje predstavljena odnosi se na potražnju za:

- infrastrukturom i
- obrazovnim sadržajem.

Zapuštena vojna infrastruktura trenutno je prostornim planom namijenjena za turističku/rekreativnu namjenu. Ministarstvo državne imovine krajem 2018. godine objavilo je Javni poziv za podnošenje ponuda za kupnju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske 9/18. Riječ je o 20100/84296 dijela nekretnine označene kao zk.č.br. 155, put, površine 844 m², šuma, površine 82.552 m², stambena zgrada, površine 133 m², stambena zgrada, površine 133 m², stambena zgrada, površine 236 m², stambena zgrada, površine 209 m², pomoćna zgrada, površine 32 m², pomoćna zgrada, površine 40 m², pomoćna zgrada, površine 21 m², podzemna zgrada, spremnik, površine 96 m², sveukupne površine 84.296 m², upisane u zk.ul.br. 918, k.o. Luka Šipan, Općinski sud u Dubrovniku, Zemljišno-knjižni odjel Dubrovnik.

Sjeverni dio zk.č.br. 155, k.o. Luka Šipan, površini cca 20.100 m², nalazi se unutar građevinskog područja naselja. Početna cijena iznosila je 12.370.000,00 kn.

Kupac je imao obvezu plaćanja troška procjene nekretnine u iznosu od 24.375,00 kn i obvezu parcelacije zk.br. 155, k.o. Luka Šipan, temeljem akta za provedbu prostornog plana odnosno dozvole

za gradnju (lokacijske i/ili građevinske dozvole) u skladu s PP-om Grada Dubrovnika, u roku od 12 mjeseci od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji kao ugovorne obveze.

Za nekretninu nije iskazan interes ni nakon smanjivanja cijene na 10 mil. kn.

Građanska inicijativa je iskazala interes za korištenje nekretnina u obrazovne svrhe. Dosadašnji razgovori s predstvincima Sveučilišta Dubrovnik, Instituta za antropologiju, Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanske županije i Dubrovačke razvojne agencije pokazuju kako nisu zainteresirani za preuzimanje nekretnina i njihovo stavljanje u obrazovnu funkciju, osim u slučaju da se osigura stabilno financiranje iz središnjeg proračuna. Glavni je razlog nedostatak kapaciteta (finansijskih i ljudskih) za pripremu i provedbu projekta.

Na temelju navedenog, interes za turističkim zemljишtem zasada nije dokazan. Pandemija je dovela do značajnih negativnih učinaka u gospodarstvu, posebno turizmu, što se odražava na cijene, ponudu i potražnju. Stoga su procjene neizvjesne.

Interes za obrazovnim programima (stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja) relativno je nizak. Smanjuje se (apsolutni i relativno) broj učenika u srednjim školama (detaljnije u Šterc, 2020). Hrvatski zavod za zapošljavanje kontinuirano se suočava sa slabim interesom nezaposlenih kako bi se uključili u obrazovanje odraslih i stekli nova znanja i vještine, osobito na području Grada Dubrovnika.

U akademskoj godini 2019./20. Sveučilište u Dubrovniku upisalo je 1709 studenata (1132 preddiplomske programe, i 577 diplomske). U odnosu na 2016. godinu (2327 studenata) broj upisanih studenata pao je za 36 %. U akademskoj godini 2019./20. Rochester Institute of Technology (RIT Croatia) upisalo je 196 studenata na preddiplomskim studijima. U odnosu na 2016. godinu upisano je 206 % manje studenata (600 upisanih u 2016.). Sveučilište Libertas u istoj je akademskoj godini upisalo 166 studenata te je od 2016. godine broj studenata veći za 453 % (30 upisanih studenata u 2016.). Sveučilište Libertas nudi, među ostalim, program preddiplomski stručni studij i specijalistički stručni diplomski studij održivog razvoja i međunarodnih odnosa. Iako podaci o broju upisanih studenata po svakom programu nisu dostupni, upućuju na zaključak kako trendovi ovise o programima koji se nude. Slično je i iskustvo programa ekološkog kampusa Birkenfeld Sveučilišta primijenjenih znanosti Trier. Broj studenata tamo kontinuirano raste, a takav trend ne bilježe sveučilišta općenito.

Preliminarna analiza konkurenkcije, tj. formalnih i neformalnih obrazovnih programa vezanih uz održivi razvoj, posebice dostupnih u Dubrovniku pokazuje kako je takvih programa malo. Uglavnom je riječ o pojedinačnim kolegijima. Primjerice Sveučilište u Zagrebu nudi kolegij "Tehnologije i održivi razvoj", koji se izvodi na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, i nosi 3 ECTS-a. Za upis kolegija nema uvjeta, zbog

čega je dostupan svim studentima Sveučilišta u Zagrebu, što ukazuje na interes i poduzete inicijalne korake prema uspostavi programa održivog razvoja koji bi mogli biti relevantni za Akademiju Šipan.

Kako bi se detaljnije mogla projicirati potražnja, potrebno je analizirati sadržaje i njihov format – je li riječ o formalnom obrazovanju, specijalističkim tečajevima, izbornim/obveznim programima koji će se nuditi različitim razinama obrazovanja (kao što je npr. škola u prirodi za osnovne škole), a to ovisi o osnivačima.

U detaljnoj studiji izvodljivosti preporuča se u idućoj fazi razmotriti mogućnosti uključivanja drugih obrazovnih institucija i nevladinih organizacija u projekt; prvenstveno onih s već iskazanim interesom vezanim uz održiv razvoj i obrazovanje za održivi razvoj. Uz institucije koje već djeluju u Dubrovniku, potrebno je analizirati mogućnosti otvaranja novih programa drugih sveučilišta, kao što je npr. Studij energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora u Šibeniku, kao dio Sveučilišta u Zagrebu.

Nevladine organizacije provode projekte za razvijanje dijaloga i jačanje suradnje između organizacija civilnog društva, jedinica lokalne i regionalne samouprave, socijalnih partnera i visokoobrazovnih i znanstvenih institucija s ciljem kreiranja poticajnog okruženja koje će doprinijeti stvaranju kvalitetne suradnje u tematskim područjima od interesa za Republiku Hrvatsku. Riječ je o trogodišnjim projektima (traju do listopada 2023. godine), sufinanciranim iz Europskog socijalnog fonda, a pojedinačne vrijednosti oko 3,5 milijuna kn. Za Akademiju Šipan mogli bi biti relevantni sljedeći:

- SUSTINEO – suradnjom, sudjelovanjem, istraživanjem i edukacijom za održivost,
- METAR do bolje klime (Mreža za edukaciju, tranziciju, adaptaciju i razvoj),
- tematska mreža Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima,
- JEDRO – Javne politike za održivi društveni razvoj: voda, energetika, otpad.

Udruga ODRAZ-Održivi razvoj zajednice nositelj je projekta Sustineo, a partneri su: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Centar za razvoj neprofitnih organizacija CERANEO, Udruga SMART, Udruga "Zelena Istra", DEŠA Dubrovnik, Zaklada za razvoj lokalne zajednice Slagalica, Udruga gradova u Republici Hrvatskoj, Udruga "ZvoniMir" Knin, Hrvatska mreža za ruralni razvoj – HMRR.

Ciljne skupine su organizacije civilnog društva, jedinice lokalne samouprave i javne znanstvene institucije.

Ciljevi i aktivnosti projekta su:

1. Poticanje suradnje između javnog i civilnog sektora, jačanje njihovih kapaciteta za djelovanje u području održivog razvoja te uspostava Mreže za lokalni održivi razvoj:

- škola za lokalni održivi razvoj – pet modularnih dvodnevnih trening-blokova,
  - izrađen Adresar OCD-a koji se bave ili su zainteresirani za tematiku održivog razvoja,
  - analiza dionika zainteresiranih za održivi razvoj u RH,
  - uspostavljena Mreža za održivi lokalni razvoj.
2. Provedba ispitivanja javnog mnijenja i znanstvenih istraživanja bitnih za područje održivog razvoja, temeljem kojih će se pripremiti smjernice te provesti analize društvenih utjecaja predloženih intervencija za održivi razvoj:
- ispitivanje javnog mnijenja i potreba društva,
  - jedno anketno ispitivanje stavova, percepcija, prioriteta i iskustava građana u Hrvatskoj o praksama upravljanja održivim razvojem,
  - pet fokusnih grupa s glavnim dionicima iz pet regija Hrvatske radi ispitivanja potreba i uključenosti lokalnih dionika u osmišljavanje, odlučivanje i provođenje politika održivog razvoja,
  - tri znanstvena istraživanja:
    - “Upravljanje održivim razvojem u RH” koje će istražiti polu-strukturiranim intervjuima s donositeljima odluka kapacitet javnog sektora za upravljanje OR-om i uključivanje građana,
    - “Iskustvo lokalnog razvoja vođenog zajednicom na primjeru LAG-ova” putem fokusnih grupa,
    - “Potencijal socijalnih inovacija za održivi razvoj u hrvatskom kontekstu”, analizom dokumenata i studija slučaja.

Temeljem provedenih istraživanja bit će napisana četiri znanstvena i dva stručna članka i smjernice za razvoj javnih politika za:

- bolje upravljanje održivim razvojem,
- uključivanje građana u izradu i provedbu politika održivog razvoja,
- održivo i participativno planiranje prostora,
- jačanje lokalnog razvoja vođenog zajednicom,
- razvoj ekosustava socijalnih inovacija,
- razvoj socijalnog poduzetništva te

šest analiza društvenog utjecaja predloženih intervencija temeljem smjernica.

3. Provedba strukturiranog dijaloga i zagovaračkih aktivnosti s donositeljima odluka za donošenje kvalitetnih javnih politika i provedbu održivog razvoja u RH na svim razinama

- šest javnih događanja sa svrhom uspostave strukturiranog dijaloga u području održivog razvoja s donositeljima odluka, zagovaranja održivog razvoja i promocije Mreže za lokalni održivi razvoj,
- završna konferencija,
- sastanci s javnim institucijama na temu planiranja i provedbe održivog razvoja u područjima iz kojih dolaze partneri,
- zagovaranje provedbe smjernica javnih politika putem saborskih i radnih odbora iz tematskih područja projekta; prezentiranje rezultata projekta na skupovima Udruge gradova u RH, partnera i drugih organizacija.

Udruga DOOR nositelj je projekta METAR. METAR je mreža znanstvenih, obrazovnih i neprofitnih organizacija te jedinica lokalne samouprave čiji je cilj promicanje načela inkluzivnog i održivog razvoja, te promicanja načela energetske tranzicije.

Misija mreže je poticati aktivnosti i mjere za pravednu tranziciju ka klimatski neutralnom društvu otpornom na klimatske promjene kroz jačanje suradnje između znanstveno-istraživačkih ustanova, organizacija civilnog društva, javne uprave te ostalih dionika na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj u europskoj razini.

Mreža će postati jedno od vodećih referentnih mesta na kojima će se razmjenjivati informacije o znanstvenim rezultatima, projektima, pravnom i strateškom okviru te informacijama za razvoj daljnje suradnje i osmišljavanje budućih projekata na temu razvoja održivosti i otpornosti na klimatske promjene.

Specifično, METAR će:

- djelovati kao platforma za kontinuiranu razmjenu mišljenja i dijaloga o javnim politikama u području klime, jačanju kapaciteta i promicanju znanstvenih istraživanja i održivog razvoja izbjegavajući pritom nepotrebno udvostručavanje npora,
- zagovarati niskougljični razvoj i prilagodbu na klimatske promjene temeljene na znanstvenim činjenicama i održivosti,
- pružati potporu obrazovnim aktivnostima i djelovanju za održivi razvoj,
- provoditi praćenje i evaluaciju javnih politika te njihovog napretka i učinka,
- koordinirati periodične sastanke, zagovarati širenje dobrih praksi i smjernica.

U okviru projekta METAR definirana su tri tematska područja:

1. ublažavanje klimatskih promjena: istraživanje mogućnosti za bržu i učinkovitiju tranziciju Hrvatske u niskougljično društvo,
2. prilagodba na klimatske promjene: istraživanje mogućnosti prilagodbe na neizbjegne klimatske promjene u Hrvatskoj,
3. klimatske promjene i socio-ekonomski razvoj: istraživanje međuvisnosti i analiza mogućnosti zaštite ugroženih građana uz povećanje održivog gospodarskog razvoja Hrvatske.

ESF projekt Tematska mreža "Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima" (TEMCO) vodi Institut za razvoj obrazovanja (IRO), a partneri su Institut za društvena istraživanja, Forum za slobodu odgoja, Udruga roditelja Korak po korak, Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, Akademija za politički razvoj, Nansen dijalog centar, Udruga za razvoj visokoga školstva "Universitas", Udruga gradova u Republici Hrvatskoj i Pučko otvoreno učilište Zagreb.

Projektom se želi pridonijeti rješavanju nepostojanja koordiniranog i učinkovitog djelovanja organizacija civilnog društva (u suradnji s drugim dionicima) u oblikovanju javnih politika za rješavanje društvenih nejednakosti u cjeloživotnom obrazovanju u Republici Hrvatskoj. Svrha projekta je jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva (OCD) za postizanje učinkovitog dijaloga s javnom upravom i znanstvenom zajednicom u oblikovanju i provođenju javnih politika za osiguravanje svima dostupnoga cjeloživotnog obrazovanja, čime se stvara preduvjet za smanjivanje obrazovnih nejednakosti u Hrvatskoj.

Zelena akcija koordinira projekt JEDRO. Taj tematski projekt odnosi se na prioritete zaštite okoliša, održivosti i ekonomskog razvoja. Stoga će se u okviru projekta JEDRO proizvesti smjernice za unaprjeđenje sustava upravljanja navedenim tematskim područjima te promovirati njihova primjena među donositeljima odluka i ostalim dionicima. Tematska istraživačka područja koja će se istražiti su:

- upravljanje vodama – s naglaskom na razlike u kvaliteti i cijeni vodnih usluga, koje reforme su potrebne, kojim mehanizmima se upravlja te kako se uključuje građane;
- gospodarenje otpadom – s naglaskom na upravljanje po zero-waste načelu kao odgovor na postojeći problem neodrživog gospodarenja otpadom te promovirajući model koji pridonosi i ekološkoj i ekonomskoj održivosti,
- Obnovljivi izvori energije – s naglaskom na oblike organizacije proizvodnje (npr. energetske zadruge), participativnost, značaj na razini nacionalnih i lokalnih politika.

Ključna horizontalna tema zajednička svim područjima je pitanje uključivanja građana u upravljanju uslugama.

Na temelju iskazanog interesa i procijenjenog kapaciteta, tijela državne uprave (ministarstva) kao ni Grad Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanska županija, Dubrovačka razvojna agencija, kao ni visokoobrazovna i znanstvena organizacija koje su dosada razmatrane nisu prikladni nositelji uspostave Akademije Šipan. Predviđeno područje rada Akademije razlikuje se od postojećih obrazovnih, znanstvenih organizacija i think-tankova u Republici Hrvatskoj. Stoga je za razvoj potrebno partnerstvo i suradnja više različitih dionika. Započeta uspostava tematskih mreža mogla bi poslužiti kao osnova/model, a u razradi programa mogu se koristiti već razrađeni programi i kolegiji hrvatskih sveučilišta, programi koji se razvijaju u okviru tematskih mreža. **Mogućnost suradnje znanstvenih i visokoobrazovnih institucija, udruga i drugih dionika u uspostavi Akademije Šipan potrebno je detaljnije analizirati.**

Stoga se predlaže izrada detaljne studije izvedivosti, u kojoj bi se ispitao interes ostalih dionika u Hrvatskoj (ilustrativni popis dionika je u Dodatku 3), te mogući angažman dionika iz inozemstva (za što Inicijativa planira osigurati financiranje),

Projekcije očekivane potražnje

Prilikom procjene očekivane potražnje uzeto je u obzir da potražnja ovisi o tipu edukacije (npr. kombinacija praktičnog rada i studija, model cjeloživotnog obrazovanja za stručnjake raznih profila, kraći tečajevi, specijalističke radionice) i njihovu trajanju, troškovima, konkurenciji i drugim uvjetima, (npr. učinkovitost aktivnosti promocije i vidljivosti). Također, prepoznato je da broj studenata na programima koje nudi ekološki kampus Birkenfeld kontinuirano raste (s 550 iz 1996. godine kada je osnovano na 2400 danas), za razliku od broja studenata općenito. Analize potražnje za stručnjacima za održivi razvoj i međunarodne odnose provedena 2018. godine u okviru razrade preddiplomskog i diplomskog programa Međunarodni odnosi i održivi razvoj, koji provodi Sveučilište Libertas, pokazuje kako potreba za takvima programima postoji u Hrvatskoj i u međunarodnim organizacijama.

Kao referentan broj sudionika i polazište u izradi analize korišten je tipičan godišnji broj polaznika Međunarodna akademija na otoku Vilm (1800), uz ciljni broj 30 programa po 60 polaznika, svaki u trajanju od 5 dana, čime bi se omogućio cjelogodišnji rad Akademije.

Osim edukacija, potrebno je analizirati druge usluge koje će Akademija nuditi, kao što je npr. tehnička pomoć, savjetodavne usluge vezane uz razvoj zelenog i kružnog gospodarstva i sl., kako bi se osigurala visoka kvaliteta i kontinuirano praćenje novih dostignuća, kao i finansijska održivost.

U ovoj fazi potražnja nije diferencirana po ciljnim grupama (djeca, mladi, stanovnici otoka, poduzetnici, osobe zadužene za provedbu međunarodnih ugovora), nego je razmotren broj sudionika i programa.

Tablica 10. Projekcija potražnje po ciljnim grupama

Godina	Broj programa	Broj sudionika	Trajanje programa
2023.	4	60	5
2024.	8	60	5
2025.	16	60	5
2026.	20	60	5
2027.	30	60	5
2028.	30	60	5
2029.	30	60	5
2030.	30	60	5
2031.	30	60	5
2032.	30	60	5
2033.	30	60	5
2034.	30	60	5
2035.	30	60	5
2036.	30	60	5
2037.	30	60	5
2038.	30	60	5

Izvor: projekcije autora

Analiza varijanti

Varijante rješenja

Analizu varijanti ima za cilj usporediti situaciju sa i bez projekta, identifikaciju alternative. Obuhvaća kapitalne investicije, veličinu usluge, preliminarnu analizu tržišta, inpute vezane za materijal i energiju, utjecaj na okoliš.

Obuhvaća temeljne strateške opcije (vrsta infrastrukture i lokacija projekta). Opcije će uspoređuju na temelju tehničkih, institucionalnih, ekonomskih, okolišnih i kriterija. Strateške opcije vrednuju se prvenstveno kvalitativno, multikriterijskom analizom. Uz odabranu rješenje, analizirane su dodatne tri varijante:

- *osnovna (referentna) varijanta*, koji predviđa izostanak projekta;
- *napravi minimalno* – ova varijanta ocrtava potrebne investicije ako se projekt ne provede, uključujući troškove nastavka postojeće usluge tijekom životnog vijeka predloženog projekta. Ovu opciju predstavlja uspostava obrazovnog programa, bez infrastrukture;
- *napravi nešto drugo* – ova varijanta obuhvaća ostale projekte koji bi se mogli provesti kako bi se ostvario cilj investicije (tipično do različitih razina). U ovoj analizi razmatrana je u kombinaciji s varijantom *napravi minimalno*, predstavlja prodaju zemljišta u turističke namjene. Za svako rješenje procijenjen je trošak, rok dovršetka, doprinos rješavanje razvojnih problema na području Elafita, Dubrovnika, otoka i doprinos ciljevima održivog razvoja. Na temelju tih elemenata, uzimajući i obzir analizu rizika, identificirana je optimalna strateška opcija.

Osnovni scenarij

Osnovni ili referentni scenarij je izostanak aktivnosti. Nekretnine u državnom vlasništvu i dalje propadaju. Parcelacija se ne provodi. Broj stanovnika Šipana i dalje opada. Izostaje suradnja različitih sektora (znanost i obrazovanje, zaštita prirode, turizam, poljoprivreda, ribarstvo), uprave, poduzetnika i nevladinih organizacija. Nema sustavnog upravljanja lokalnim razvojem. Ne uklanjaju se postojeći problemi vezani uz sezonalnost turizma i gospodarstva, neadekvatnoj radoj snazi, depopulaciji. Razvojni potencijal se ne koristi na odgovarajući način. Ne razvijaju se novi obrazovni programi, ne ulaže se u istraživanje i razvoj te očuvanje lokalne bioraznolikosti. Nastavljaju se trendovi smanjivanja broja studenata na Sveučilištu u Dubrovniku. Ne mijenja se način poljoprivredne proizvodnje i ribarstva.

Dio postojećih nekretnina i dalje koristi javna vatrogasna postrojba. U ovoj fazi nisu dostupni podaci o energetskim svojstvima i potrošnji u tim zgradama, o čemu ovisi njihov tretman u smislu definiranja potrebnog opsega rekonstrukcije radi provedbe Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine, odnosno smanjivanje emisija. Nadalje, protupožarna zaštita je zajedno s uređenjem naselja i stanovanja, prostornim i urbanističkim planiranjem, unapređenjem prirodnog okoliša među ključnim mjerama prilagodbe klimatskim promjenama na područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini (JLP(R)S).

Osnovni scenarij ne potiče razvoj prilagodbe na klimatske promjene, ulaganja u infrastrukturu za protupožarnu zaštitu, niti provedbu Direktive o energetskim svojstvima zgrada.

Potrebni trošak obnove zgrade da bi zadovoljile osnovne tehničke uvjete i uvjete iz prostornih planova nije procijenjen.

Minimalno rješenje

Minimalno rješenje odnosi se na osnivanje Akademije i razvoj sadržaja uz minimalnu (načelnu) potporu s lokalne i središnje razine.

Ta varijanta uzima u obzir mogućnost razvoja Akademije kao neformalnog programa ili kao sveučilišnog programa Sveučilišta u Dubrovniku. Kao program neformalnog obrazovanja, nevladine organizacije u suradnji sa zakladama, znanstvenim i nevladinim organizacijama razvijaju treninge i obrazovne programe za različite ciljne skupine (djeca, mladi, poduzetnici, poljoprivrednici i sl.). Programi Akademije odvijaju se na različitim lokacijama, ovisno o dostupnoj infrastrukturi i organizacijskim te drugim kapacitetima (npr. Zagreb, Istra, Međimurje, Šibenik, neki od bolje povezanih otoka – npr. Krk; ovisno o brzini razvoja kongresnog centra Babin Kuk, neki programi mogu se tamo odvijati, a dio u prostorima Sveučilišta u Dubrovniku). Međunarodna suradnja odvija se na projektnoj osnovi (kroz projekte Obzor 2020, aktivnosti umrežavanja i sl.). Ne provode se sustavne edukacije za specifične ciljne grupe u skladu s međunarodnim konvencijama i sporazuma. Na Šipanu se aktivnosti odvijaju povremeno, obično ljeti. Doprinos rješavanju problema vezanih uz sezonalnost gospodarskih aktivnosti na Šipanu i ujednačenom regionalnom razvoju vrlo je ograničen. Nema novog zapošljavanja niti koordinacije između različitih dionika. Akademija prenosi znanje iz već razvijenih centara znanja. Razvoj novog znanja, njegova lokalizacija i prijenos na otočne i druge zajednice ograničeno je.

Trošak uspostave aproksimiran je troškovima uspostave mreža, koji iznose oko 3,5 milijuna kn za razdoblje od 3 godine. Od toga je oko polovica iznosa za pripremu i uspostavu ustanove, a pola za rad tijekom prvih 18 mjeseci.

Učinci i troškovi razvoja Akademije kao sveučilišnog programa Sveučilišta u Dubrovniku usporedivi su: zbog ograničenih resursa Sveučilišta te rascjepkanosti programa, nude se pojedinačni kolegiji vezani uz održivost koji nisu dovoljno atraktivni kako bi zaustavili negativne upisne trendove. Kolegiji se odvijaju u postojećim prostorima, no zbog nedovoljne promocije neredovito (ne izvode se svake akademske godine), te se ne prepoznaje vrijednost ovih znanja na tržištu rada. Izostaju značajniji pozitivni učinci.

Uspostava Akademije Šipan

Uspostava nove ustanove/nevladine organizacije/međunarodne organizacije na temelju suradnje većeg broja zainteresiranih dionika iz zemlje i inozemstva, različitih sektora (znanstvene i obrazovne institucije, lokalna i državna uprava, nevladine organizacije, međunarodne organizacije), uključujući Grad Dubrovnik i Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. Za rad Akademije ustupa se prostor vojne infrastrukture na Šipanu koji se uređuje na načelima ekološke gradnje, uz razvoj mjera prilagodbe klimatskim promjenama. Omogućuje se trening/razvoj kapaciteta lokalnih poduzetnika te prijenos dobre prakse. Pridonosi se rješavanju problema zbrinjavanja otpada i razvoja kružnog gospodarstva; kroz aktivnosti se omogućuje jačanje ugleda Republike Hrvatske u svijetu (edukacija na Šipanu može biti oblik razvojne pomoći; održivi instrumenti provedbe međunarodnih ugovora i inicijativa; kao npr. desetljeću za obnovu ekosustava, vrednovanja ekosustava, provedbi Inicijative "3 mora" i sl.).

Napravi nešto drugo – prodaja zemljišta u turističke svrhe

Ova varijanta predviđa prodaju zemljišta u skladu s važećim prostornim planom, izgradnju turističkih sadržaja. Ova varijanta mogla bi osigurati prihod državnom proračunu na razini od oko 10 milijuna kn³, ali ne pridonosi rješavanju utvrđenih problema niti promjeni prema održivijem turizmu, prijenosu niti stvaranje znanja.

Zbog situacije s pandemijom i utjecajem na turizam i gospodarstvo, izvedivost ove opcije je dvojbena.

---

³ Vrijednost je procijenjena na temelju procjene iz 2018., koja je iznosila oko 12,5 mil. kn, ali nije realizirana.

Odabir optimalne opcije

Za odabir optimalne opcije korišteni su sljedeći elementi:

- rok dovršetka, koji je za varijantu ne radi ništa odmah, minimalno 2023., za uspostavu Akademije 6 godina, a prodaju zemljišta 2-3 godine,
- trošak uspostave, koji je samo ilustrativno kvantificiran, odnosno pretpostavljen je da prodaja zemljišta (10 mil. kn) predstavlja prihod, da su varijanta ne radi ništa i minimalni zahvat jeftiniji od cjelokupnog uređenja prostora,
- doprinos rješavanju lokalnih razvojnih problema – pri čemu je fokus na sezonalnosti turizma,
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i obnova zapuštene lokacije,
- doprinos razmjeni i kreiranju znanja na međunarodnoj razini (Tablica 11).

U ovoj fazi razrade projekta, svi elementi jednako su vrednovani, bez težinskih faktora; koristi pojedinih rješenja nisu uzete u obzir, a nisu detaljno razrađeni elementi za procjenu doprinos rješavanju lokalnih razvojnih problema. Usprkos značajnim pojednostavljenjima kriterija odlučivanja, uspostava Akademije (razvoj programa i infrastrukture) identificirana je kao najbolje rješenje (Tablica 11).

Tablica 11. Rangiranje rješenja

	Rok dovršetka		Trošak		Doprinos rješavanju lokalnih razvojnih problema		Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i obnova zapuštene lokacije		Doprinos kreiranju znanja i njegovu prijenosu na međunarodnoj razini		Ukupno	
	godina	rang	mil kn	rang	da/ne	rang	da/ne	rang	opis	rang	Zbroj rangova	ukupno
Ne radi ništa	2021.	1		2	Ne	3	Ne	3	ne	3	12	4
Napravi minimalno	2023.	3		3	Ograničen	2	Ne	3	Prijenos s međunarodne razine	2	13	3
Uspostava akademije	2026.	4		4	Značajan	1	Da	1	Kreiranje i prijenos znanja	1	10	1
Prodaja zemljišta	2022.	2	-10	1	ne	4	Da	1	ne	3	11	2

Izvor: autori

Varijanta ne radi ništa ne pridonosi rješavanju lokalnih razvojnih problema (revitalizaciji otoka, očuvanje bioraznolikosti, rješavanje sezonalnosti gospodarstva, prometna povezanost i sl.). Imovinsko-pravni odnosi ostaju neriješeni, parcelacija se ne provodi, nekretnine ostaju derutne. Vatrogasci koriste dio nekretnina, pa ih se mora obnoviti tako da zadovolje minimalne tehničke uvjete. Troškovi ovih aktivnosti nisu procijenjeni. Za daljnju razradu, kao referentna vrijednost se može koristiti procjena troška uklanjanja zgrada, koja je uzeta je u obzir pri procjeni vrijednosti nekretnine, ali nije bila dostupna za vrijeme pripreme ove studije.

Rješenja koja se odnose na minimalni zahtjev sustavno ne rješavaju razvojne probleme, te im je doseg i održivost ograničena.

Za uspostavu Akademije potrebno je oko šest godina, što predstavlja značajan rizik u uspostavi, no nudi rješenje za korištenje zapuštene imovine i revitalizaciju otoka.

Prodaja nekretnine kratkoročno donosi prihod, no stanje ostaje nepromijenjeno i ne predstavlja pomak prema održivijim praksama. Rizici vezani uz mogućnosti prodaje i izgradnje u post-pandemijskim uvjetima mogu ugroziti izvodivost ovog rješenja.

Ljudski potencijali

U ovom odjeljku ocrtava se struktura upravljanja, radne/operativne snage, godišnje troškove i sl., opis članova projektnog tima – stručnost i (istraživačke) aktivnosti za koje će biti zaduženi tijekom provedbe projekta. U mjeri u kojoj je moguće navode se istraživačke aktivnosti kojima će se baviti po završetku infrastrukturnog projekta.

Analiza ljudskih potencijala uzet će u obzir mogućnosti prijave kompetitivnih projekata te ključne partnere (domaće i inozemne institucije i istraživače, javni i privatni sektor).

Pravni i institucijski okvir za angažman odgovarajućih stručnjaka ključan je element ove faza pripreme projekata i u znatnoj mjeri određuje rizike provedbe.

Provjedena analiza pokazuje kako je ključan problem u razvoju projekta nedefinirana projektna organizacija, tj. kako nema osobe/organizacije izravno odgovorne/intrinzično motivirane za razvoj projekta.

Angažman konzultanta za daljnju razradu projekta može ublažiti ovaj rizik, no potrebno je definirati postupke odlučivanja.

Detaljnija analiza većeg broja dionika mogla bi pomoći u rješavanju ovog problema.

Izvedivost izabrane opcije

Ključna pitanja vezana za izvedivost odnose se na motivaciju i organizacijski i finansijski kapacitet nositelja projekta. Projektna organizacija još nije uspostavljena.

Prema trenutnom konceptu projekta, Grad Dubrovnik trebao bi potaknuti promjenu prostornog plana i razradu uvjeta potrebnih za natječaj.

MVEP (u suradnji s konzultantima, radnom grupom, iniciativom, nevladinim organizacijama) trebao bi omogućiti razvoj interese i sudjelovanje međunarodnih organizacija/osoblja veleposlanstava u programima. U tom smislu MVEP bi imao ulogu pri razradi elaborata za razvoj programa, što su potrebni ulazni podaci za izradu elaborata u svrhu priprema planiranja prostornih i infrastrukturnih potreba.

Nije još razrađen model financiranja, pravni oblik i način upravljanja Akademijom. Radi uspostave institucionalne i finansijske izvedivosti predviđana je detaljnija analiza interesa dodatnih dionika, razrada različitih institucijskih modela i prijedloga strukture i načina financiranja Akademije. Uspostava formalne uspostave projektne organizacija u partnerstvu s Gradom Dubrovnikom i MVEP-om te detaljnija analiza dionika omogućiće odgovarajući stručni i organizacijski kapaciteti za provedbu projekta.

Procijenjeni trošak razvoja sadržaja, rješavanja institucijskog ustroja i uspostave pravnog oblika je oko 3,5 milijuna kn u tri godine. Izvori financiranja značajnog dijela tih troškova (detaljna analiza – vanjska usluga, umrežavanje nevladinih organizacija s znanstvenim institucijama i lokalnom upravom) osigurani su.

Važnu komponentu u radu Akademije su tečajevi, radionice, praktičan rad. Nisu identificirani pojedinačni programi koji bi se provodili, što u bitnome određuje i zahtjeve za prostor i opreme za održavanje programa. Analiza je provedena pod pretpostavkom kako će se u fazi uspostave identificirati tehnički zahtjevi i partneri koji mogu pomoći u njihovoj razradi, o čemu će ovisiti i potreba izdavanje dozvola i mišljenja o prihvatljivosti za okoliš.

Uspostava Akademije mogla bi pomoći u razvoju naprednih lokalnih rješenja (npr. u području prometa, energetike, zaštite od požara) i optimizacijom tih sustava. Prikupljanje i obrada velikog broja okolišnih podataka može dovesti do jačanja prilagodbe na klimatske promjene kroz jačanje otpornost na ekstremne vremenske uvjete (zaštita od poplava, odvodnja, očuvanje pitke vode).

Za procjenu troškova infrastrukturnog dijela i osiguranje izvora financiranja potreban je značajan angažman projektne organizacije, za što je nužan uvjet njezina formalna uspostava.

Temeljna pravna pitanja odnose se na pravni oblik Akademije, s tim povezane vlasničke i upravljačke odnose i promjenu prostornog plana.

Vrijednost državne imovine na kojoj se planira uspostaviti Akademija Šipan iznosi više od 7.500.000,00 kuna. Prema Zakonu o upravljanju državnog imovinom (NN 52/2018), odluku o raspolaganju takvom imovinom donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva. Ako je opravdano i obrazloženo razlozima poticanja gospodarskog napretka, socijalne dobrobiti građana i ujednačavanja gospodarskog i demografskog razvijanja svih krajeva Republike Hrvatske, nekretninama se može raspolažati u korist jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i bez naknade. U tom slučaju jedinica područne (regionalne) samouprave podnosi zahtjev Vladi RH, koja prenosi pravo raspolaganja, u svrhu ostvarenja projekata koji su od općeg javnog, socijalnog ili kulturnog interesa (poput izgradnje škola, dječjih vrtića, i drugih sličnih projekata kojima se povećava kvaliteta života građana na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave). U tom je smislu angažman Grada Dubrovnika ključan za razvoj Akademije na području zapuštene vojne infrastrukture na Šipanu, a potrebno je uključivanje Ministarstva poljoprivrede u proces.

Većina stambenih zgrada, bivše vojarne, spremnici i šume nalaze se izvan građevinskog područja. Na njihovu rekonstrukciju, održavanje i uklanjanje vojnih građevina primjenjuje se Uredba o vojnom graditeljstvu (NN 125/2014). S time u skladu su nadležnosti podijeljene između Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstva poljoprivrede. U ovoj fazi pripreme Akademije, Ministarstvo poljoprivrede nije bilo uključeno u projekt.

Finansijska analiza

Polazišta i ulazni podaci

Finansijska analiza provedena je u skladu s Uredbom EK 2015/207 (Prilog III) i Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 480/2014. U skladu s metodologijom izrade analize troškova i koristi provedena je konsolidirana finansijska analiza, bez obzira na izvore financiranja. Na temelju troškova i prihoda analizirana je finansijska održivost i profitabilnost projekta.

Finansijska analiza provedena je za referentno razdoblje za istraživačku infrastrukturu od 15 godina. To razdoblje uključuje pripremu projekta..

Za finansijsku su analizu potrebni sljedeći podaci:

- *Troškovi ulaganja*
- *Troškovi zamjene* – troškovi nastali tijekom referentnog razdoblja, a omogućuju tehničko funkcioniranje projekta, a definirani su u članku 17. točki (a) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 480/2014.
- *Operativni troškovi* – uključuju fiksne operativne troškove te troškove održavanja (troškovi osoblja, održavanja i popravaka, općeg upravljanja i osiguranja) i varijabilne operativne troškove i troškove održavanja (sirovine, energija, potrošni materijal, održavanje i popravci potrebni za produljenje životnog vijeka). Ti su troškovi Definirani su u članku 17. točkama (b) i (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 480/2014.
- *Prihodi* – uključuju naknade (koje plaćaju korisnici), a ne uključuju transfere iz nacionalnih, regionalnih proračuna. Naknade koje plaćaju korisnici utvrđuju se u skladu sa spremnošću na plaćanje, uzimajući u obzir načelo *onečišćivač plaća* i, ako je primjерeno, uzimaju u obzir pristupačnost. Budući da se projektom dodaje nova imovina, kao nadopuna postojeće usluge ili infrastrukture, uzimaju se u obzir oba doprinosa od novih korisnika i dodatni doprinosi od postojećih korisnika nove ili proširene usluge ili infrastrukture. Taj pristup definiran je u članku 17. točkama (b) i (c) Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 480/2014.
- *Izvor financiranja* – uključujući vlasnički kapital ulagača, kredite (u tom su slučaju otplata kredita i kamate odljevi projekta u analizi održivosti) te sva dodatna finansijska sredstva kao što su bespovratna sredstva.

Temeljem ulaznih podataka, korištenjem metode diskontiranog neto prihoda:

- procjenjuje se finansijska profitabilnost ulaganja i finansijska profitabilnost vlastitog (nacionalnog) kapitala,

- određuje odgovarajući (najviši) doprinos iz fondova i
- utvrđuje je li projekt financijski održiv.

Na temelju finansijske neto sadašnje vrijednosti (FNPV) odredit će se može li se projekt financirati na komercijalnim osnovama, treba li potporu i je li finansijski održiv.

Pretpostavljeno je pokretanje pripremnih aktivnosti 2022. godine i njihovo trajanje od 18 mjeseci nakon čega slijedi formalna uspostava Akademije Šipan 2023. godine kada započinje faza institucijskog razvoja. Prvi dio te faze završava nakon dalnjih 18 mjeseci. Treća faza obuhvaća razdoblje od uspostave održivosti (36 mjeseci od početka projekta) do kraja promatranog razdoblja.

Provedena analiza temelji se na gruboj procjeni troškova i mogućih prihoda, pa će se s dostupnošću preciznijih podataka revidirati.

Troškovi

Prvi korak u finansijskoj analizi je procjena iznosa i strukture troška. Analiza uključuje obje komponente: (i) infrastrukturu i (ii) uspostavu programa, pravnog oblika i finansijskog modela. Troškovi su prikazani u skladu s planom provedbe prikazani u tri faze: prva, pripremna do formalne uspostave Akademije Šipan. Druga je faza institucijskog razvoja, a treća faza finansijske održivosti.

Nabava imovine i opreme nije detaljnije specificirana; okvirne veličine potrebnih sredstava procijenjene su u sklopu komponente koja se odnosi na izgradnju infrastrukture.

Pripremna faza uključuje troškove projektnog tima, upravljanja projektom, razrade programa Akademije, zapošljavanja, komunikacije i sl.) i procijenjena je na 3,5 milijuna kuna u razdoblju od tri godine (detaljnije u Tablici 12).

Ministarstvo državne imovine krajem 2018. godine objavilo je Javni poziv za podnošenje ponuda za kupnju nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske 9/18. Riječ je o 20100/84296 dijela nekretnine označene kao zk.č.br. 155, put, površine 844 m², šuma, površine 82.552 m², stambena zgrada, površine 133 m², stambena zgrada, površine 133 m², stambena zgrada, površine 236 m², stambena zgrada, površine 209 m², pomoćna zgrada, površine 32 m², pomoćna zgrada, površine 40 m², pomoćna zgrada, površine 21 m², podzemna zgrada, spremnik, površine 96 m², sveukupne površine 84.296 m², upisane u zk.ul.br. 918, k.o. Luka Šipan, Općinski sud u Dubrovniku, Zemljišno-knjižni odjel Dubrovnik.

Sjeverni dio zk.č.br. 155, k.o. Luka Šipan, u površini od cca 20.100 m², nalazi se unutar građevinskog područja naselja. Početna cijena iznosila je 12.370.000,00 kn.

Kupac je imao obvezu plaćanja troška procjene nekretnine u iznosu od 24.375,00 kn i obvezu parcelacije zkv.br. 155, k.o. Luka Šipan, temeljem akta za provedbu prostornog plana odnosno dozvole za gradnju (lokacijske i/ili građevinske dozvole) u skladu s PP-om Grada Dubrovnika, u roku od 12 mjeseci od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji kao ugovorne obveze.

Za nekretninu nije iskazan interes.

Troškovi prenamjene zemljišta, projektiranja, administrativnih postupaka i pravnog savjetovanja za ovu varijantu nisu procijenjeni. Nisu dostupne pouzdane informacije o mogućnostima i troškovima priključka na odgovarajuću infrastrukturu. Na temelju procjene cijene zemljišta, procijenjen je trošak izgradnje (dvostruko veći od zemljišta), na 25 mil. kn. Trošak izgradnje i opremanja procijenjen je na 50 mil. kn, a projekta 57,15 mil. kn (Tablica 12).

Tablica 12. Elementi troškova

	Opis	Iznos, kn
1.	Javna nabava (uključujući projektna rješenja)	500.000
2.	Projektna dokumentacija	1.000.000
3.	Rekonstrukcija, dogradnja i nadogradnja objekta Akademija Šipan	28.650.000
3.1.	Izgradnja građevine	25.000.000
3.2.	Trošak priključka	1.000.000
3.3.	Vođenje projekta u fazi gradnje	650.000
3.4.	Usluga stručnog nadzora	1.000.000
4.	Upravljanje projektom	1.000.000
5.	Promidžba i vidljivost	1.000.000
6.	Oprema	25.000.000
	UKUPNO	57.150.000

Prepostavljeno je kako će u pripremnoj fazi Akademija djelovati iz prostora Sveučilišta u Dubrovniku. Zanemareni su finansijski tokovi Sveučilišta u Dubrovniku, Grada Dubrovnika i nositelja projekta. Prepostavljen konstantan trošak uredskog prostora za jednu osobu konzervativno je procijenjen na 2000 kn/mj. Prepostavljeno je kako će se tehnički zahtjevnije edukacije početi provoditi tek kad se uspostavi trajno sjedište Akademije na Šipanu.

Operativni troškovi uključuju troškove osoblja, materijalnih troškova i programska sredstva. Varijabilni troškovi rastu s brojem aktivnosti Akademije . Okvirno su procijenjeni na 4 milijuna kn godišnje.

Tablica 13. Operativni troškovi

r.br.	opis	Okvirni godišnji iznos
1	plaće	1.000.000,00
2	materijalni troškovi	1.500.000,00
3	programska sredstva	1.500.000,00
	sveukupno	4.000.000,00

Pretpostavljeno je kako će se prihodi ostvarivati od naplate usluga (organizacije edukacija, poslovnih informacija, i sl.), te kako će se cijene će se određivati na načelu potpunog pokrivanja troškova.

Procjena prihoda temelji se na pretpostavci da se dan edukacije naplaćuje 750 kn, što uključuje i trošak smještaja i prehrane. Projekcija prihoda prikazana je u nastavku (Tablica 14).

Tablica 14. Projekcija prihoda

Godina	Broj programa	Broj sudionika	Trajanje programa	Prihod
2023.	4	60	5	900.000
2024.	8	60	5	1.800.000
2025.	16	60	5	3.600.000
2026.	20	60	5	4.500.000
2027.	30	60	5	6.750.000
2028.	30	60	5	6.750.000
2029.	30	60	5	6.750.000
2030.	30	60	5	6.750.000
2031.	30	60	5	6.750.000
2032.	30	60	5	6.750.000
2033.	30	60	5	6.750.000

Procjena profitabilnosti

Temeljem ulaznih podatka, korištenjem metode diskontiranog neto prihoda:

- procijenjena je konsolidirana financijska profitabilnost ulaganja i
- utvrđena je financijska održivost Akademije. Kriterij za procjenu financijske održivosti jest pozitivan kumulativni neto novčani tijek tijekom referentnog razdoblja.

Financijska profitabilnost ulaganja procijenjena je na temelju financijske neto sadašnje vrijednosti ulaganja ($FNPV(C)$).

Pokazatelji profitabilnosti na temelju financijske neto sadašnje vrijednosti ulaganja $FNPV(C)$ i financijske stope povrata ulaganja ($FRR(C)$) uspoređuju troškove ulaganja s neto prihodima i mjeru obujama u kojemu neto prihodi projekta mogu otplatiti ulaganje, bez obzira na izvor financiranja.

U izračunu je korištena indikativna referentna vrijednost financijske diskontne stope za javne investicije koje se sufinanciraju iz ESI fondova u razdoblju do 2020. godine od 4%, koja je definirana Uredbom 380/2014 (članak 19.).

Tablica 15. Glavni rezultati

Glavni elementi i parametri	Vrijednost	
Referentno razdoblje (godine)	15	
Financijska diskontna stopa (%)	4	
Glavni elementi i parametri	Vrijednost	Diskontirana vrijednost (neto sadašnja vrijednost)
Ukupni trošak ulaganja isključujući nepredviđene izdatke	57,15 mil kn	46 mil kn
Preostala vrijednost		
Prihodi		49 mil kn
Operativni troškovi i troškovi zamjene		33,5 mil kn
$FNPV(C)$	-32,5 mil kn	
IRR (C)	-13%	

Izvor: projekcije autora

Financijska stopa povrata ulaganja negativna je, kao i neto sadašnja vrijednost projekta, što pokazuje da projekt nije profitabilan i da se ne može komercijalno financirati.

Analiza finansijske održivosti

Analiza finansijske održivosti temelji se na projekcijama nediskontiranoga novčanog tijeka. Koristi se za provjeru hoće li projekt svake godine, tijekom cijelog referentnog razdoblja, na raspolaganju imati dovoljno novčanih sredstava za pokrivanje potrebnih izdataka.

Projekt je finansijski održiv ako je kumulirani (nediskontirani) neto novčani tijek na godišnjoj razini tijekom cijelog promatranog referentnog razdoblja pozitivan. Pri procjeni finansijske održivosti uzeti su u obzir troškovi ulaganja, svi izvori financiranja (npr. nacionalni i EU-a) i gotovinski prihodi, kao i operativni troškovi i troškovi zamjene u trenutku plaćanja. Uključen je i PDV.

Rezultati analize finansijske održivosti (koja se temelji na nediskontiranom novčanom tijeku) pokazuju da nakon izgradnje, tijekom cijelog referentnog razdoblja, projekt može imati na raspolaganju dovoljno novčanih sredstava za pokrivanje potrebnih izdataka. Potrebno je osigurati investicijska sredstva, odnosno ukupno 59 mil. kn(48 mil. kn diskontirano) tijekom šest godina.

U fazi pripreme potrebno je utvrditi moguće izvore financiranja.

Preliminarno su utvrđene sljedeće mogućnosti financiranja dijela aktivnosti:

- 1) Iz potpore njemačkog Saveznog ministarstva za gospodarstvo osigurala bi se sredstva za razvoj studije izvodljivosti i detaljnu koncepciju s procjenom troškova za izgradnju i rad Akademije, kao i za podnošenje zahtjeva za investicijska sredstva iz fondova EU.
- 2) Investicijska sredstva za obnovu, izgradnju i opremanje nekretnine uključujući i usluge planiranja treba zatražiti od EU fondova – za što ih je potrebno uključiti u operativni program
- 3) Ovisno o pravnom okviru, potrebno je detaljno razmotriti mogućnosti komercijalnog korištenja nekretnina, kao strategiju smanjivanja rizika i osiguranja finansijske održivosti, što u obimu ne smije premašiti 20 %.
- 4) potrebno je analizirati mogućnosti naplate drugih usluga, kao što su savjetovanja, stručna mišljenja i usluge planiranja za regionalne razvojne projekte, kao i prodaju rezultata rada na radionicama i edukacijama (proizvodi i/ili usluge).
- 5) Za financiranje tekućih projekata uključujući i konferencije trebalo bi koristiti sredstva iz nacionalnih i međunarodnih istraživačkih potpora i projekata kao i razviti mogućnosti za sponzoriranje.

Rezultati finansijske analize pokazuju uvjete u kojima projekt može biti finansijski održiv. Dodatne aktivnosti moguće bi omogućiti i njegovu profitabilnost. Takav scenarij zasada nije analiziran.

Ekonomski analiza

Ekonomski analiza ispituje ekonomsku opravdanost projekta, procjenjuje koristi i troškove za društvo, uzimajući u obzir i eksterne troškove i koristi.

Provodi se primjenom ekonomskih vrijednosti, čime se odražava društveni oportunitetni trošak. Početna točka je novčani tijek iz finansijske analize.

Provjedene su fiskalne korekcije, pretpostavljeno je kako je cijena usluga tržišna i određena u skladu s načelom *spremnosti na plaćanje* (engl. *willingness to pay*) koja vrednuje učinak na korisnike (što bi trebalo dodatno provjeriti).

Za monetizaciju netržišnih učinaka potrebno je identificirati ciljne grupe, budući da bi oni mogli uključivati:

- koristi za osnivanje poduzeća (spin-off poduzeća te nova poduzeća, razvoj novih ili poboljšanih proizvoda i procesa; prelijevanje znanja);
- koristi za učenike i studente (stvaranje ljudskog kapitala, razvoj društvenog kapitala);
- koristi za opću javnost (monetizacija očuvanja bioraznolikosti). smanjenje emisija i rizika za okoliš, unapređenje prometa i korištenje energije).

Budući da ti učinci nisu poznati, provedena je pojednostavljena analiza koja kvantificira stvaranje novih radnih mesta, na temelju investicije (u fazi pripreme) te provedbe programa. Riječ je o ekvivalentu 22 radna mesta tijekom cijelog referentnog razdoblja.

Za diskontiranje je primijenjena društvena diskontna stopa od 5%, u skladu s Prilogom III Provedbene uredbe Komisije (EU) 2015/207 od 20. siječnja 2015. godine.

Ključni rezultati ekonomski analize su ekomska neto sadašnja vrijednost (ENPV), ekonomski stopa povrata (ERR) i omjer koristi i troškova (B/C).

Ekonomski neto sadašnja vrijednost (ENPV) referentni je pokazatelj za vrednovanje društvene opravdanosti projekta. Računa se kao razlika između ukupnih diskontiranih društvenih koristi i troškova. Pozitivna ekonomski neto sadašnja vrijednost ($ENPV > 0$) pokazuje kako koristi projekta premašuju njegove troškove i kako je projekt društveno opravdan, te ga je potrebno provesti.

Ekonomski stopa povrata (ERR) interna je stopa povrata izračunata korištenjem ekonomskih vrijednosti i pokazuje socioekonomsku profitabilnost projekta. Ekonomski stopa povrata veća od primjenjene diskontne stope ($ERR > SDR$) osnovni je kriterij koji pokazuje opravdanost potpore projektu.

Omjer koristi i troškova (B/C) je omjer neto sadašnje vrijednost koristi od projekta i neto sadašnje vrijednosti troškova projekta.

Projekt je društveno opravdan (što znači i da zaslužuje potporu iz javnih sredstava) ako je omjer koristi i troškova veći od jedan ($B/C > 1$).

U skladu s tim pretpostavkama ekonomska neto sadašnja vrijednost projekta je 4,9 mil. kn, a ekonomska stopa povrata je 7 %, što pokazuje opravdanost ulaganja. Da bi projekt bio opravdan, ekonomska neto sadašnja vrijednost projekta treba biti pozitivna, a stopa povrata treba biti veća od primijenjene društvene diskontne stope (5 %).

Ključne pokazatelji ekonomskih koristi i troškova prikazuje Tablica 16.

Tablica 16. Ključni parametri i pokazatelji ekonomskih troškova i koristi

Društvena diskontna stopa	5%
ENPV(C)	4,93 mil. kn
ENPV troškova	63 mil. kn
ENPV koristi	68 mil. kn
ERR	7%
B/C	1,1

Izvor: projekcije autora

Analiza i procjena rizika

Analiza rizika omogućuje identificiranje nesigurnosti povezanih s projektom. Procjena rizika omogućuje uvid u način na koji će se promijeniti učinak projekta ako neke od ključnih varijabli budu drukčije od očekivanih. Analiza rizika temelj je razvoja strategije upravljanja rizicima koja je, pak, dio nacrta projekta.

Na temelju identificiranih rizika odredit će se mjere za njihovo sprečavanje i ublaživanje.

Procjena rizika identificira i kvantificira ključne rizike za uspješnu provedbu projekta, te omogućuje identifikaciju mjera za ublažavanja rizika.

Kvalitativna analiza rizika provedena je na temelju popisa rizika kojima je projekt izložen i matrice rizika. Za svaki utvrđeni rizik identificira moguće uzroke neuspjeha i omogućuje određivanje mjera za sprečavanje i ublažavanje. Obzirom da su troškovi i prihodi grubo procijenjeni, kvantitativna analiza i testovi osjetljivosti nisu provedeni.

Ključni rizici odnose se na rizike u pogledu upravljanja:

- spremnost/kapacitet za određivanje nositelja projekta.

Rizici u pogledu potražnje:

- potražnja za uslugama drugačija od projiciranje;
- razvoj tržišta rada (potražnja za osobama i njihova zapošljivost u drugim sektorima).

Rizici u pogledu projekta:

- neodgovarajuće procjene troška.

Operativni rizici:

- troškovi viši od predviđenih.

Financijski rizici:

- priuštivost manja od predviđene;
- nedostupnost izvora financiranja.

Regulatorni rizici:

- nemogućnost promjene prostornih planova.

Tablica 17 prikazuje matricu rizika.

Tablica 17. Matrica rizika

	Rizik	Vjerojatnost	Aktivnost/Učinak	Upravljanje rizikom
Rizik u pogledu upravljanja	Nespremnost Grada/MVEP-a za vođenje projekta	vjerojatno	Nemogućnost provedbe u planiranom obliku- na zaruštenoj vojnoj lokaciji	Razvoj spremnosti/studijsko putovanje/edukacija
Rizik u pogledu potražnje	Broj zainteresiranih polaznika i opće javnosti manji od projiciranog.	Podjednako vjerojatno i nevjerojatno	Učinak na prihoda; učinke na zapošljavanje, gubitak finansijske opravdanosti projekta.	Razvoj atraktivnih programa i njihova promocija.
	Razvoj tržišta rada (emigracija).	Vjerojatno	Smanjivanje broja mogućih polaznika i ostvarivanja koristi.	Razvoj programa koji omogućavaju zapošljavanje u skladu s načelima održivog razvoja; iz drugih mesta RH i inozemstva.
Rizik u pogledu projekta	Kašnjenje ili zastoji u uspostavi.	Vjerojatno	Povećanje troškova upravljanja projektom u fazi pripreme, gubitak finansijske isplativosti.	Odabir kvalitetnog projektnog tima u pripremnoj fazi i detaljna razrada operativnih pravila; redovito praćenje napretka tima za upravljanje projektom; razvoj interesa za praćenje napretka
Operativni rizici	Troškovi veći od predviđenih.	Jednako vjerojatno i nevjerojatno	Povećavanje troškova za upravljanje projektom, smanjenje finansijske isplativosti.	Dobra priprema projekta osiguranje sredstava za prve četiri godine rada, razvoj vještina zaposlenika.
Finansijski rizici	Prikupljanje sredstava manje od očekivanog, neodgovarajuća procjena spremnosti na plaćanje.	Vjerojatno	Kašnjenje/nemogućnost provedbe pojedinih projektnih komponenti.	Suradnja s institucijama s bogatim iskustvom u projektnom financiranju; suradnja sa zakladama i međunarodnim organizacijama, razvoj tržišnih usluga
Regulatorni i pravni rizici	Nemogućnost uspostave suradnje s Gradom/gradskim poduzećima.	Jednako vjerojatno i nevjerojatno	Ovisno o trenutku nastanka; utjecaj na obustavu aktivnosti, prilagodbu aktivnosti; jačanje komercijalne komponente.	Regulirana pravna pitanja i dobivena odluka Grada; bliska suradnja s Gradom; provedba projekta u skladu s planom.

Izvor: autori

Zaključak

Projektna ideja uspostave Akademija Šipan odnosi se na korištenje neperspektivnog vojnog objekta na Šipanu u edukativne svrhe. Planiraju se neformalni oblici edukacije za različite ciljne grupe, koje povezuje tema održivi razvoj (circularno gospodarstvo, klimatska neutralnost, zaštita bioraznolikosti) u skladu s Europskim zelenim planom i UN-ovim desetljećem obnove ekosustava, a moguća je i suradnja sa sveučilištima.

Ova studija predizvedivosti ukazuje na ključne faktore i nužne pretpostavke koje se trebaju ostvariti kako bi uspostava Akademije Šipan bila izvediva, održiva i društveno opravdana.

Institucionalni ustroj i organizacija ključni su za održivost. Uspostavljena je radna grupa za pripremu, no nije definirana projektna organizacija. Uspostava projektne organizacije omogućuje upravljanje svim komponentama pripreme projekta i rizicima.

Potrebna je bliska suradnja s Gradom Dubrovnikom, kako bi se mogli stvoriti pravni preduvjeti za provedbu projekta. To se prvenstveno odnosi na promjenu Urbanističkog plana uređenja "Šipanska luka", provedbu parcelacije. Kako bi se razvio lokalni interes, predviđeno je studijsko putovanje.

Druga ključna točka određivanje je nositelja projekta u fazi provedbe, te pravnog i poslovnog modela.

Projektu je potrebna snažna upravljačka struktura koja će osigurati financiranje na projektnoj osnovi/ili provoditi plan rada na temelju doprinosa ustanova osnivača i upravljati svim komponentama projekta i rizicima.

Analiza pred izvodivosti s preliminarnom analizom troškova i koristi pokazuje kako Akademija Šipan odgovara utvrđenim potrebama (detaljnije u poglavljima *Opis konteksta* i *Cilj projekta*) te da na temelju trajanja projekta, doprinosa lokalnom razvoju, razmjeni znanja i troškova predstavlja najbolje među razmatranim rješenjima (detaljnije u *Analizi varijanti* i *Odabiru optimalne opcije*).

Projekt nije profitabilan i treba podršku u fazi razvoja. Formalno odlučivanje o nositelju i dominantnom tipu aktivnosti potrebno je za uključivanje Akademije u programske dokumente u okviru finansijskog okvira EU 2021-2027, čime bi se stvorili preduvjeti za uspostavu i financiranje akademije.

Projekt je održiv je u operativnoj fazi. Društvene koristi veće su od troškova (ekomska neto sadašnja vrijednost je pozitivna ekomska stopa povrata (7 %) veća je od diskontne stope (5 %), omjer koristi i troškova je veći od 1, B/C = 1,1).

Ostali zaključci koji proizlaze iz analize su sljedeći:

- Postoji načelna podrška projektu, ali ne i kapacitet za provedbu u postojećim institucijama.
- Niti jedan od dosada identificiranih dionika na lokalnoj i nacionalnoj razini (lokalna zajednica, Grad Dubrovnik, Dubrovačko-neretvanska županija, DURA, ministarstva) s kojima su obavljeni preliminarni razgovori samostalno ne može voditi projekt. Potrebna je uspostava partnerstva kako bi se primjena načela održivog razvoja operacionalizirala, te omogućio prijenos znanja.
- Nova organizacija trebala bi biti održiva, neprofitna i ne predstavljati značajnije opterećenje za proračun. Prednosti i nedostatke pojedinih pravnih oblika treba detaljnije analizirati (nevladine organizacije, ustanove, zaklade, društveni poduzetnici).
- Angažman Grada Dubrovnika, za uspostavu akademije na Šipanu je nužan.
- MVEP koordinira radnu grupu i prepoznat je kao institucija koja daje podršku projektu. Obzirom na potencijal doprinosa Akademije provedbi međunarodnih sporazuma i jačanju utjecaja Hrvatske u regiji i šire, te tradiciju Dubrovnika u diplomaciji, angažman MVEP-a mogao bi pridonijeti međunarodnim aspektima i razvoju međunarodne akademije koja bi pružala podršku provedbi međunarodnih sporazuma, konvencija i programa za zaštitu i obnovu bioraznolikosti, kao razvoj vještina za njihovo održivo korištenje.
- Definiranje modela financiranja i upravljanja, te razvoj usluga i programa u skladu s načelima kružnog gospodarstva i ciljevima održivog razvoja omogućuje razvoj interesa za programima Akademije te pridonosi njezinoj finansijskoj održivosti.
- Primarne ciljne grupe su stanovnici otoka, a detaljna analiza dionika (iz Hrvatske i inozemstva) omogućit će njihovu segmentaciju.

Literatura

Brnetić, A., Juratović, J., Knapp, H. D., Leonhard, G., Schedlich, B., Steinacker, G. E. (2019). Međunarodna akademija za održivi regionalni razvoj otok Šipan, Hrvatska (MAZORR), Nacrt.

Dubrovačko-neretvanska županija (2018). PROGRAM ZAŠTITE OKOLIŠA DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2018.-2021.,
<http://www.zzpudnz.hr/LinkClick.aspx?fileticket=YdTMye0XYUE%3D&tabid=599>

Dubrovačko-neretvanska županija. Program zaštite okoliša Dubrovačko neretvanske županije za razdoblje 2018.-2021. online. <http://www.edubrovnik.org/wp-content/uploads/2016/03/Tekst-PZO-DNZ-konacnokorigirano.pdf>

DZS (2019). Procjena ukupnog stanovništva RH po županijama sredinom 2018. godine; Državni zavod za statistiku RH, prosinac 2019. godine, Zagreb.

Europska komisija (2021). Ljetna ekonomska prognoza. Online. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/summer-2021-economic-forecast_en

HNB (2021). Hrvatska narodna banka – Glavni makroekonomski indikatori, online.
<https://www.hnb.hr/statistika/glavni-makroekonomski-indikatori>, ažurirano: 24.5.2021., zadnji pristup 21.6.2021,

HZZ (2020). Mjesečni statistički bilten, 12/2020. Zagreb.

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021). Godišnji plan rada Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja za 2021.

<https://mingor.gov.hr/UserDocsImages/ARHIVA%20DOKUMENATA/Godi%C5%A1nji%20plan%20rada%20MINGOR%20za%202021%20godinu.pdf>

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova (2020). Provedbeni program MVEP 2021-2024. godine.

<http://www.mvep.hr/files/file/2021/211901-Provedbeni-program-MVEP--2021-2024.pdf>

Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2021). Godišnji plan rada za 2021. Ministarstva znanosti i obrazovanja i [https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/PristupInformacijama/GodisnjiPlan//Godisnji%20plan%20rada%20za%202021%20\(1\).pdf](https://mzo.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/PristupInformacijama/GodisnjiPlan//Godisnji%20plan%20rada%20za%202021%20(1).pdf)

Nacionalna razvojna strategija 2030 (NN 13/2021), Zagreb.

Nacrt Međunarodne akademije za održivi regionalni razvoj na otoku Šipanu (neobjavljeno)

Odluka o izradi Izmjena i dopuna urbanističkog plana „Srebreno II“, Službeni glasnik općine Župa Dubrovačka, 15/2020. <http://www.zzpudnz.hr/LinkClick.aspx?fileticket=2iSsXyFFKLo%3D&tabid=59>

Strategija razvoja ljudskih potencijala Dubrovačko-neretvanske županije 2021-2027.

<http://www.edubrovnik.org/wp-content/uploads/2021/05/Strategija-razvoja-ljudskih-potencijala-DNZ-2021-2027.pdf>

Strateški plan Grada Dubrovnika 2018-2020. online.

https://www.dubrovnik.hr/uploads/20181206/STRATE%C5%A0KI_PLAN_GRADA_DUBROVNIKA_2018._%E2%80%93_2020._godine.pdf

Šterc, S. (2020). Demografska razvojna strategija Grada Dubrovnika. Online.

<https://www.dubrovnik.hr/uploads/posts/14175/Demografska-razvojna-strategija-Grada-Dubrovnika.pdf>

UPU Šipanska Luka <https://www.dubrovnik.hr/uploads/pages/183/urbanisticki-plan-uredenja-sipanska-luka-knjiga-l.pdf>

Vlada (2020). Program Vlade RH za razdoblje 2020-2024.

<https://planoporavka.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Program%20Vlade%20Republike%20Hrvatske%20za%20mandat%202020.%20-%202024..pdf?vel=547574>

Vlada (2021). Nacionalni plan oporavka i otpornosti.

<https://planoporavka.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/55%20-%20201%20NPOO.pdf?vel=12358896>

Vrtiprah, V., Ban, I., Pavlić, I., Vrdoljak Raguž, I., Mihajlović, I., Portolan, A., Puh, B., Račić, M. (2017). Strategija razvoja turizma i odredbe u kruzing turizmu na području grada Dubrovnika (I. faza), Grad Dubrovnik, 2017. online

https://www.dubrovnik.hr/uploads/20180709/Strategija_razvoja_turizma_i_odredbe_u_kruzing_turizmu_na_podru%C4%8Dju_grada_Dubrovnika_%5BI._faza%5D_2017_-_finalna_verzija.pdf

Dodaci

Dodatak 1. Članovi inicijative

Aleksandra Brnetić, rođena je u Križevcima, studirala je u na Sveučilištu u Zagrebu i Sveučilištu u Kölnu. Više od 40 godina radila je kao urednica na radiostanici Sender Freies Berlin (SFB), Zapadni Berlin, odnosno na radiostanici Rundfunk Berlin-Brandenburg (RBB), Berlin. U mirovini se i dalje bavi novinarstvom. Piše za portal i tiskano izdanje Fenix magazina, Frankfurt na Majni, inozemno izdanje Večernjeg lista, Frankfurt na Majni, Riječ, glasnik Hrvatske kulturne zajednice - ogranka Matice hrvatske u Wiesbadenu. Hrvatski joj je materinji jezik, izvrsno govori njemački, a služi se francuskim i talijanskim. Članica je nekoliko strukovnih organizacija, uključujući Deutscher Journalisten Verband (Njemačko udruženje novinara), Journalistinnenbund (Savez novinarki) i Hrvatskog novinarskog društva. Predsjednica udruge Almae Matris Alumni Croaticae - Deutschland e. V. (Udruženje bivših studenata i prijatelja hrvatskih sveučilišta - Njemačka). Članica Deutsche Gesellschaft für Auswärtige Politik (Njemačko društvo za vanjsku politiku) i Deutsche Gesellschaft für Kroatistik (Njemačko društvo za kroatistiku).

Gudrun Elisabeth Steinacker rođena je u Düsseldorfu. Studirala je na Sveučilištu Ludwig Maximilians u Münchenu, na Vestfalskom sveučilištu Wilhelms u Münsteru te u Sveučilištu u Beogradu. Od 2009. do 2011. Steinacker je bila generalna konzulica u Novosibirsku. Od 2011. do 2014. bila je veleposlanica u Sjevernoj Makedoniji te od 2014. do 2016. veleposlanica u Crnoj Gori. Ranije je radila je u Stalnoj misiji Savezne Republike Njemačke pri Ujedinjenim Narodima u New Yorku, Generalnom konzulatu u Zagrebu, u Stalnoj misiji pri Vijeću Europe u Strasbourg te u Njemačkom veleposlanstvu u Norveškoj, tajništvu Organizacije za europsku sigurnost i suradnju (OESC) u Beču i u misiji OESC-a na Kosovu. U mirovini je aktivna kao jedna od potpredsjednica Njemačkog društva za jugoistočnu Europu, i 2017. dobila je nagradu Euronatur za svoju borbu za očuvanje prirodnog područja Saline Ulcinj u Crnoj Gori.

Prof. Dr. Hannes Dieter Knapp je geobotaničar i krajobrazni ekolog rođen u Rügenu. Vodio je Međunarodnu akademiju za zaštitu prirode Savezne agencije za zaštitu prirode na otoku Vilm od njezinog osnutka 1990. do 2015. godine. Bio je član odbora povjerenika EuroNatura; a od 2016. godine i kao član upravnog odbora. Hannes Knapp bio je ključan u stvaranju vrijednih bukovih šuma u Njemačkoj, Ukrajini i Slovačkoj, na popisima svjetske baštine. Između ostalih nagrada, za svoj neumorni trud 2013. godine dobio je nagradu „Great Binding Prize“. Inicijator je „program nacionalnog parka“ DDR-a, u kojem je dizajnirao pet nacionalnih parkova te šest rezervata biosfera. Prof. Dr. Knapp predaje kao počasni profesor na Institutu za botaniku i krajobraznu ekologiju Sveučilišta u Greifswaldu; te aktivno sudjeluje u projektu za zaštitu rumunjske šume starog rasta.

Bosiljka Scheidlich rođena je u Hrvatskoj, studirala je germanistiku na Slobodnom sveučilištu u Berlinu te se kasnije zaposlila se na sudu kao sudska tumačica prije nego što je 1991. osnovala udrugu Südost Europa Kultur e.V. (Kulturni centar Jugoistočne Europe) u Berlinu. Udruga je pružala društveno i psihosocijalno savjetovanje i terapiju za više od 30.000 ratnih izbjeglica iz bivše Jugoslavije. Bosiljka i njezine kolege osnovali su projekte pomirenja u bivšim ratnim zonama kroz sponzorstva ili "kavane s pričama" u kojima ljudi mogu slobodno govoriti o svojim ratnim iskustvima. Kulturni centar izvodio je i: terapijske skupine, socijalno savjetovanje, tečajeve jezika, programe obuke za mlade, dječje umjetničke grupe, sponzorstvo ljudi koji se vraćaju u ratne zone i škole za romsku djecu u Bosni. Kao aktivistica za ljudska prava, gđa. Scheidlich je mnogostruko nagrađivana.

Dr. Agr. Haiko Pieplow znanstvenik je za proučavanje tla te osnivač je Globalnog sveučilišta za održivost. Od 1990. godine radi kao savjetnik je u njemačkoj Federalnoj agenciji za okoliš u različitim službama koje se bave održivim razvojem i upravljanjem resursa. Bavi se rješavanjem problema vezanim uz klimatske promjene i glad, te se strastveno borи protiv sintetičkih gnojiva i genetske tehnologije.

Dodatak 2. Popis dionika pozvanih na razgovor

Ime i prezime	Uloga	Datum i mjesto/način održavanja razgovora
Aleksandra Brnetić	Članica inicijative	2. lipnja 2021, IRMO
Gudrun Steinacker	Članica inicijative	7. lipnja 2021, online
Bosiljka Schaedlich	Članica inicijative	10. lipnja 2021, online
Hannes Knapp	Član inicijative	25.lipnja 2021, online
Mato Goravica	Lokalna zajednica Šipan	11.6.2021, IRMO
Zvonimir Koporčić	Lokalna zajednica Šipan (mjesni odbor Šipanska Luka)	21.lipnja 2021, telefonski
Sanja Bošnjak	Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	14.lipnja 2021., online
Haiko Pieplow	Član inicijative	22.lipnja 2021, telefon
Saša Missoni	Ravnatelj, Institut za antropologiju	17.6.2021, Institut za antropologiju
Marija Rajaković	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU	24.6.2021, online
Marijana Pecarević	Sveučilište u Dubrovniku	23.6.2021., online
Nebojša Stojčić	Sveučilište u Dubrovniku	
Sandra Herman	Ministarstvo turizma i sporta , državna tajnica	24.6.2021., Ministarstvo turizma
Mišela Malohodžić	Načelnica, sektor za strateško planiranje, digitalizaciju, programe i projekte EU	
Ksenija Slivar	Voditeljica Odjela za programiranje i vrednovanje programa	
Dajana Marin	Voditeljica službe za posebne oblike turizma	
Ana-Maria Pilato Kira	DURA	29.6. 2021., online
Žaklina Marević	Dubrovačko neretvanska županija	
Jelka Tepšić	Grad Dubrovnik, zamjenica gradonačelnika	
Ivana Živković	Ravnateljica, Uprava za gospodarske poslove i razvojnu suradnju ,MVEP	16.7. 2021, MVEP
Davorka Žanić Dražić	Ministar savjetnik, Služba za gospodarsku bilateralu	
Mario Šiljeg	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Sastanak nije održan
Nataša Žigman	Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Sastanak nije održan
Ivica Katić	predsjednik Vijeća Mjesnog odbora Suđurađ Grada Dubrovnika	Sastanak nije održan

Dodatak 3. Popis dionika – ilustrativni popis potencijalno zainteresiranih institucija/prijedlog za uspostavu suradnje u idućoj fazi razrade projekta

Institucija, kontakt	Napomena/komentar
Ministarstvo poljoprivrede	Postupa po zemljištu
Ministarstvo znanosti i obrazovanja	
Ministarstvo vanjskih i europskih poslova	
Agencija za znanost	Informacije o postojećim programima obrazovanja za održivi razvoj
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	Provredba međunarodnih ekoloških ugovora iz nadležnosti, potrebe za edukacijom
Sveučilište Libertas	Informacije o programu i upisima Održivi razvoj i međunarodni odnosi
Nacionalni parkovi i parkovi prirode	Potrebe za edukacijom
ODRAZ i partneri u projektu Sustineo	Postojeći i tečajevi u razvoju, mogućnosti njihova redovitog održavanja;
DOOR i partneri u projektu METAR	Održivost rezultata projekta i moguća uloga Akademije
Biom	Potreba i postajeće edukacija
Institut za razvoj obrazovanja i partneri u projektu „Cjeloživotno obrazovanje dostupno svima“	Održivost rezultata projekta i moguća uloga Akademije
Zelena akcija i partneri u projektu JEDRO	Iskustvo ljetne akademije na Visu, održivost rezultata JEDRO i uloga Akademije
Zaklada Hanns Seidel	Iskustvo godišnjih konferencija na Šipanu

Dodatak 4. Međunarodna akademija za zaštitu prirode, Vilm, Njemačka

Međunarodna akademija za zaštitu prirode dio je podružnice Njemačke savezne agencije za zaštitu prirode. U okviru Agencije, Akademija i Središnja uprava podružnice Otoka Vilm zajedno čine tim osoblja nazvan „Međunarodna akademija za zaštitu prirode, Uprava Vilm“. Akademija funkcionira kao centar za izgradnju kapaciteta i dijalog u globalnom očuvanju prirode, a nalazi se na otoku Vilm u Njemačkoj, čiji je prirodna raznolikost jedna od najbogatijih u cijeloj južnoj baltičkoj regiji.

Otok Vilm mali je otok koji se nalazi uz južnu obalu Rügena. Prostire se na površini od samo 94 hektara. Na otoku Vilmu nalaze se sve vrste obala koje postoje na južnom Baltiku, koje su izložene procesima erozije i formiranja zemljišta. Flora i fauna na Vilmu razvijeni su u netaknutoj divljini, što je rijetkost u Njemačkoj. Hrastove i bukove šume na Vilmu među najimpresivnjima su u cijeloj sjevernoj Njemačkoj. Vilm je izdvojen kao rezervat prirode 1936. godine, a od 1990. jedno je od temeljnih područja biosfernog rezervata Jugoistočni Rügen. Između 1960. i 1990. godine Vilm je bio odmaralište za Vijeće ministara DDR-a. Iz tog razdoblja potječe zgrade koje i danas postoje na otoku. Međunarodna akademija za zaštitu prirode otvorena je 6. listopada 1990., a otvorio ju je tadašnji Savezni ministar za okoliš Klaus Töpfer.

Od osnivanja 1990. godine, više od 45.000 polaznika iz 150 zemalja svijeta posjetilo je Akademiju i sudjelovalo na nekoj od radionica Akademije na Vilmu. Akademija je forum za razmjenu ideja, omogućava izgradnju kapaciteta i umrežavanje u jedinstvenom prirodnom ambijentu s transdisciplinarnom te međunarodnom orientacijom. Kao priznati centar za obuku u području očuvanja prirode, Akademija se fokusira, između ostalog, na pružanju podrške akterima iz Istočne Europe, Kavkaza te Srednje Azije.

Na Vilmu se nalaze uredske i administrativne zgrade Akademije, gostinske kuće za polaznike te konferencijski centar. Ostatak otoka je uglavnom nerazvijen.

Konferencijski centar potpuno je opremljen za seminare i konferencije kapaciteta od 12 do 70 osoba. Na raspolaganju su tri konferencijske dvorane različitih veličina: dvorana Rügen za 70 osoba s mogućnošću podjele u dvije sobe za grupni rad; dvorana Hiddensee za 22 osoba; te dvorana Putbus za 12 osoba. Sve dvorane opremljene su s projektorom i računalom s pristupom internetu; prezentacijskom pločom; te sustavom video i telefonske konferencije. Dvorana Rügen još je opremljena sa sustavom i kabinetom za prevoditelje.

Smještajni kapacitet Akademije je 15 jednokrevetnih soba i 25 dvokrevetnih soba, u ukupno 9 gospinjskih kuća, što znači da pansion može primiti između 40 i 65 osoba. Sve sobe su opremljene s telefonom i internetom. Najviše dvije sobe dijele zajedničku kupaonicu. Kuhinja u sklopu Akademije generalno nudi vegetarijanske obroke od organskih i lokalnih/regionalnih namirnica. Međutim, ako je potrebno, organizator događaja mogu zatražiti i riblje te mesne obroke. Ponuđeni su uglavnom lokalni sezonski specijaliteti kao što su haringe u proljeće i jesen, ribe iglice početkom ljeta, juha od divljeg češnjaka, sok od pasjeg trna te Rügen jela od kupusa.

Svake godine održava se oko 60 radionica, sastanaka, konferencijske te tečajeva u Akademiji. Mnogi od njih organiziraju se u suradnji s partnerima i drugim organizacijama. Događaji okupljaju predstavnike vlasti, akademske zajednice, političke i gospodarske aktere, civilna udruženja i zaklade te studente iz cijelog svijeta kako bi razmijenili ideje i zajednički razvili nova rješenja za očuvanje prirode. Akademija primi oko 1.700 sudionika godišnje na spomenutim događajima. Zbog pandemije koronavirusa, svi događaji Akademije trenutno se provode putem interneta.

Spomenuti tim „Međunarodna akademija za zaštitu prirode, Uprava Vilm“ čine dvanaest zaposlenika savezne Agencije koji projektiraju, organiziraju te vode radionice, seminare, tečajeve i također prikupljaju rezultate i unose ih u međunarodne rasprave. Voditeljica tima je Dr. sc. Cornelia Paulsch. Uz njih, još 20 zaposlenika u administraciji, recepciji, kuhinji, usluzi, građevini te brodskoj usluzi osiguravaju ugodan boravak na Vilmu.

Dvanaest stručnjaka čine Savjetodavni odbor koji savjetuje Akademiji o strateškom usmjerenju i odabiru tematskih prioriteta za teme seminara. Podržavaju Akademiju svojim iskustvom iz istraživačkih institucija, međunarodnih i nacionalnih nevladinih organizacija, organizacija za razvojnu suradnju i njemačkog parlamenta. Savjetodavni odbor sastaje se jednom godišnje i izrađuje preporuke za unapređenje rada Akademije i osiguravanje njezine kvalitete. Predsjednik Odbora je Trevor Sandwith iz Međunarodne unije za zaštitu prirode i prirodnih resursa u Švicarskoj; a njegov zamjenik je Ralf Röchert iz Alfred-Wegener-Instituta za polarna i morska istraživanja iz Njemačke.

Akademija na Vilmu surađuje s različitim nacionalnim i međunarodnim organizacijama. Na taj način, partneri doprinose visokoj kvaliteti događaja, ali i osiguravaju da se rezultati radionica široko se primjenjuju i na drugim forumima te procesima.

U 2006. je Njemačke savezne agencije za zaštitu prirode potpisao sporazum s Tajništvom Konvencije o biološkoj raznolikosti (*Secretariat of the Convention on Biological Diversity –SCBD*) kako bi podržao ciljeve Konvencije aktivnostima ospozobljavanja. Taj sporazum daje osnovu za aktivnosti Akademije u izgradnji kapaciteta CBD-a.

Od 2016. godine Akademija surađuje s Konvencijom o migratornim vrstama (*Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals* – CMS) za zajedničke aktivnosti u regiji. Suradnja je usmjeren na Srednjoazijsku inicijativu za sisavce te Međunarodnu uniju za zaštitu prirodne i prirodnih resursa.

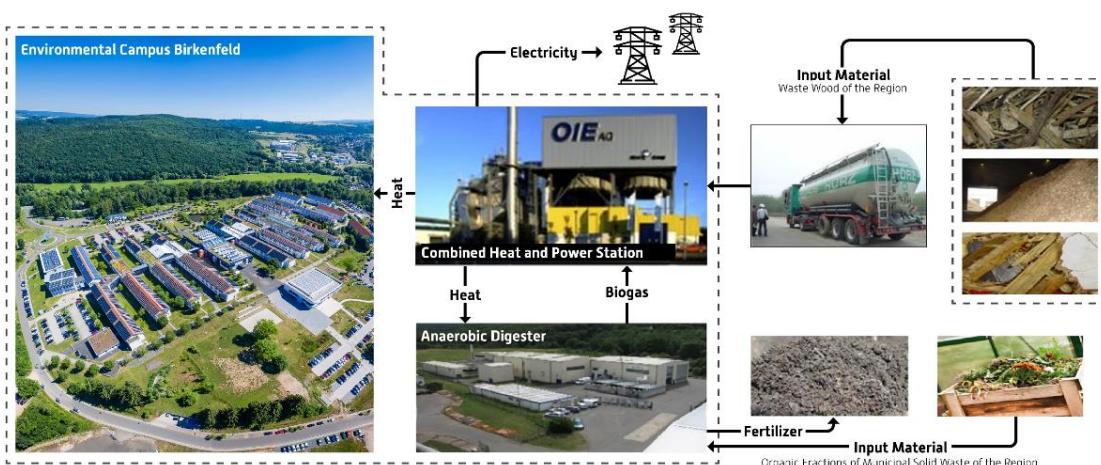
U 2017. uspostavljen je ugovor o partnerstvu između Njemačke savezne agencije za zaštitu prirode i Međunarodne unije za zaštitu prirode i prirodnih resursa (*International Union for Conservation of Nature and Natural Resources* – IUCN). zajedno razvijaju nove metode, instrumente i tečajeve obuke koji se odnose na zaštićena područja i svjetsku baštinu.

U 2019. je Njemačke savezne agencije za zaštitu prirode sklopio partnerski ugovor s BirdLife International. Od tada, blisko suradnju, posebno za jačanje organizacija za zaštitu prirode u istočnoj Europi i središnjoj Aziji. BirdLife International dobro je povezan sa svojim nacionalnim partnerskim organizacijama u regiji i nastoji osigurati nastavak napora.

Dodatak 5. Ekološki kampus Birkenfeld Sveučilišta primijenjenih znanosti Trier

Ekološki kampus Birkenfeld jedan je od tri kampusa njemačkog Sveučilišta primijenjenih znanosti Trier. Jedan je od najzelenijih kampus na svijetu, na 6. mjestu prema GreenMetric ljestvici, te prvi u Njemačkoj (zadnje četiri godine za redom). Kampus je održiv, inovativan i digitaliziran.

Ekološki kampus Birkenfeld otvoren je 1996. godine. Lokacija se ranije koristila kao rezervna vojna bolnica američkih oružanih snaga. Kampus je rezidencijalni, razvijen prema modelu američkih sveučilišta koji kombinira privatni život, učenje i rad na jednom mjestu. Kampus Birkenfeld prvi je kampus s nula emisija u Njemačkoj. Nalazi se u blizini Nacionalnog Parka Hunsrück-Hochwald. Čine ga zgrade fakulteta; 8 zgrada studentskog doma s kapacitetom za 750 studenata, studentska menza, kafić i zona za roštilj; sportski tereni i rekreacijske dvorane te dom zdravlja, knjižare, porezni ured i kino.

U zgradama se koriste napredne tehnologije za upravljanje osvjetljenjem, ventilacijom, izmjenjivači topline, prikuplja se kišnica i koristi sunčeva energije. Uz primjenu koncepta ekološke gradnje, kampus ima i CO₂-neutralnu opskrbu energijom i toplinom te najsuvremeniju tehnologiju zgrada i postrojenja.

Na početku rada u 1996., kampus je primio 556 studenata, funkcionirao je s 14 zaposlenika, 8 profesora te nudio je 5 diplomskih programa. Danas u 2021. godini, 2.400 studenata iz 65 različitih zemalja studiraju u kampusu koji trenutno ima 180 zaposlenika (od čega 60 profesora), te nudi preddiplomske i diplomske programe u dva osnovna područja: (i) okolišno pravo i ekonomija i (ii) okolišno planiranje/okolišne tehnologije i sedam studijskih programa: računalstvo, strojarstvo, fizika i energetika, okolišno planiranje i procesno inženjerstvo, okolišno i poslovno upravljanje, poslovno i okolišno pravo.